

Domoljub

V Ljubljani 27. novembra 1940

Leto 53 • Štev. 48

Dvaindvajseta obletnica Jugoslavije

V nedeljo, dne 1. decembra bo preteklo 22 let, ko so se po svobodni odločitvi zbrali zastopniki Slovencev, Hrvatov in Srbov v Beogradu ob prestolu narodne dinastije Karađorđević in slovesno izpovedali svojo voljo, da hočemo Slovenci, Hrvati in Srbi živeti skupno državno življenje v močni Jugoslaviji. V tem zgodovinskem trenutku so vsi trije svobodni narodi sklenili, da bodo ostali za vse čase skupaj in ne bodo nikdar in nikoli dopustili, da bi jih kdor koli še kdaj razdružil in ločil.

Dvaindvajseto leto po tem znamenitem dogodku moramo biti zadovoljni s tem, kar smo dosegli v dobi, ko je vsa Evropa nemirno vrela naprej v več ali manj velikih spremembah. Kljub različnim stališčem in nazorom nam je uspelo, da so slovesni sklepi 1. decembra 1918 preživeli vse težave in je smagala misel bratske vzajemnosti in sloge.

Ob letošnji obletnici se pa še prav posebno zavedamo važnosti prvega decembra, ko uživamo v naši dragi Jugoslaviji mir, med tem ko po drugih delih Evrope divja vihar najgrozovitejše vojske. Vsi vemo, da je zasluga naše narodne dinastije ter previdne in modre

Njegovo Veličanstvo kralj Peter II., okrog katerega so danes naša srca strunjena še bolj kakor kdaj prej.

politike, da uživa danes Jugoslavija mir in da nas ni zajela vojskova vihar. Kaj nam bo prišla bodočnost, ne moremo vedeti. Toda eno pa vemo kljub negotovi bodočnosti, namreč to, da bomo Slovenci, Hrvati in Srbi, če bomo tako složni, kakor sedaj, premagali tudi najhujšo stisko in da si ne bomo dali za nobeno ceno vzeti našega lepega skupnega doma, ki je in ostane Jugoslavija. Z neomajnim ognjem ljubimo ta svoj dom, ker se vsi predobro zavedamo, da imamo v tem domu narodno, kulturno in versko svobodo. Predobro se zavedamo, da bi bilo življenje brez narodne svobode in državne neodvisnosti za nas ničevo in brezpomembno. Zato moramo biti in tudi smo pripravljeni braniti našo narodno svobodo in državljansko neodvisnost z vsimi močmi in do zadnjega zdiha, če bi bilo to kdaj potrebno.

Zato se danes ob spominu na prvi december leta 1918 in ob spominu na ustanovno listino, naše narodne svobode in naše države tesno združimo okoli prestola našega mladega kralja Petra II. in ob vodstvu kneza-namestnika ponavljamo sveto obljubo in trden sklop našega naroda, ki ga je storil v popolni slogi s Srbi in Hrvati.

Naša družina na tujem

Slovenci spadamo med one narode, ki imajo izredno veliko svojih sinov in hčera raztresenih izven matrine zemlje po vseh delih sveta. Nepristano so se selili in se še selijo člani slovenskega narodnega telesa v sosedne dežele, podjetnejši v najoddaljenejše države Evrope, mnogi pa celo v prekmorske dežele. Skoraj ni države na svetu, kjer si ne bi v potu svojega obraza služila svoj vsakdanji kruh večja ali manjša skupina naših ljudi. V povojni dobi, ko je bila Amerika zaprta našim ljudem, so nešteti iskali kruha v Franciji, Belgiji, Nizozemski, Nemčiji in prav veliko jih je šlo v južne kraje naše države, kjer si skušajo ustvariti v različnih stanovih svoj obstoj.

Zavedamo se, da smo majhen narod, da je vsak človek naše krvi velike vrednosti in da moramo biti vsi, ki smo ene krvi, med seboj povezani in tvoriti eno narodno telo, ki se razteza čez mnogo dežel. Naše prizadevanje mora iti za tem, da ne bo za naš narod nobeden izgubljen, kdor je primoran, da v skrb za življenje zapusti domačo zemljo, da se bodo tudi v tujini še dolgo ohranili za naš narod.

Naša skrb mora iti za tem, da bodo imeli naši izseljenci tudi v tujini priliko slišati božjo besedo v materinščini in da se bodo otroci izseljencev učili milega slovenskega jezika tudi na tujem. Skrbeti moramo za nje, da se narodno in versko ne odtujujejo našemu narodu in naši državi. Temu visokemu namenu in vzvišenemu delu se je posvetila pri nas Rafaelova družba, kateri pa morajo pomagati vsi sloji našega naroda pri reševanju te naloge. Predvsem moramo ohraniti tesno zvezo s svojimi izseljenimi sinovi in hčerami v tujini s tem, da vsak Slovenec čuti eno z njimi in se moramo zavedati, da je njihov napredek naš lastni napredek, njihov propad pa naš lastni propad. Pri arcu mora biti nam njihova kulturna in moralna moč. Če se bomo zanje zanimali, potem bodo tudi oni ohranili tesne vezi z nami v domovini in ohranili ljubezen do naše zemlje, do matrinega jezika in bomo še nadalje tvorili skupnost, čeprav nas bodo ločile velike razdalje, morda celo širna morja. Potem bodo tudi oni v tujini delali za napredek našega naroda in bodo ohranili ljubezen do naše države.

Zavedati se moramo, kako velik je za vsak narod pomen onih njihovih članov, ki ga kot izseljenci zastopajo med tujimi narodi in državami. Irski narod ne bi dosegel svoje svobode ter svojega velikega ugleda v svetu, če ne bi užival vsakovrstne podpore svojih sinov v Ameriki, ki so večinoma kot mali kmetje, obrtniki in delavci pridobili ameriško, javno mnenje za irsko stvar. Koliko so storili Nemci, ki so bili razširjeni po Franciji, Belgiji, Nizozemski, Rusiji, Poljski in balkanskih državah za svojo nemško materino zemljo. Kaj so pomenili za Italijo njeni izseljenci v Ameriki, Afriki in Aziji, ki so pošiljali milijone denarja domov in utrjevali politični in kulturni vpliv Italije in italijanske kulture. Kadar koli je v teku zgodovine zadela nesreča poljski narod, vedno so bili njegovi sinovi, raztreseni kot kulturni in ročni delavci tisti, ki so ohranjali in podžigali ljubezen do poljske zemlje in iskali prijateljev v širokih slojih narodov, katerih gostje so bili.

Ali je treba še posebej naglašati, kakšne vrednosti je, da člani slovenskega naroda, ki so raztreseni daleč po svetu, mislijo, čutijo in hočejo eno, se smatrajo drug za drugega od-

(Nadaljevanje na prihodnji strani)

Kako smo se zedinili

V letu 1917, proti koncu svetovne vojne, so Slovenci in Hrvati v Avstriji že jasno videli, kaj jih čaka po vojni, v kateri bi zmagali Nemčija in Avstrija. Zmaga nemškega orožja bi bila za Slovence pogubna, ker bi v združenju Veliki Nemci ne bilo svobodnega meša za anakopravne slovanske narode. Politično mišljenje Slovencev se je v teh letih temeljito spremenilo. Začela se je velika propaganda med ljudstvom za samostojno jugoslovansko državo, v kateri bi bili združeni Slovenci, Hrvati in Srbi.

V maju 1917 je v dunajskem parlamentu Jugoslovanski klub poslancev podal izjavo, v kateri poslanci zahtevajo, da se združijo vsa ozemlja avstro-ograrske monarhije, kjer prebivajo Slovenci, Hrvati in Srbi, v samostojno državno telo, ki bo prosto vsakega narodnega gosposstva tujcev in osnovano na demokratični podlagi.

Ta izjava, ki se imenuje tudi majuška deklaracija, je silno razgibala vse Slovence in Hrvate. Prirejali so se velikostni ljudski tabori, kjer so se ljudstvo izjavljalo za Jugoslavijo, pobirali so se podpis v stotisočih.

Temu gibanju za osamosvojitve je odločilno pomagal ameriški predsednik Wilson, ki je v svojem mirovnem načrtu zahteval, da dobe avstro-ogrski narodi pravico samoodločbe. Navdušenje za lastno jugoslovansko državo je do-

seglo vilek. Slovenci so si naslednjega leta, v avgustu 1918, že osnovali skupaj z Istrskimi Hrvati Narodni svet, ki je predstavljal narod in ki naj bi po zlomu Avstrije prevzel doma vso oblast. Konec septembra pa se je ustanovil v Zagrebu Narodni odbor, ki je zastopal vse Jugoslovane v Avstriji. Predsednik mu je bil dr. Anton Korošec.

Tedaj se je zlomila avstrijska armada. Cesar Karel je ponudil Jugoslovanom svobodno državo v okviru Avstrije. Toda Narodni odbor z dr. Korošcem na čelu je to ponudbo odklonil. Nato je obvestil zavezniške vlade, da se je ustanovila država Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki se hoče svobodno združiti s krajevinami Srbijo in Črno goro v eno samo državo.

Združitev se je izvršila dne 1. decembra 1918, ko je podpredsednik Narodnega odbora dr. Pavelić prebral pred regentom Aleksandrom sklep Narodnega odbora, da se država Slovencev, Hrvatov in Srbov združuje s Srbijo in Črno goro v enotno državo Srbov, Hrvatov in Slovencev pod vlado kralja Petra oziroma regenta Aleksandra kot njegovega namestnika.

20. decembra 1918 je bila nato imenovana prva skupna vlada, ki ji je bil predsednik Stojan Protić, podpredsednik pa dr. A. Korošec. S tem se je začelo življenje v novi, lastni državi, ki smo si jo Slovenci tako dolgo želeli, in ki jo bomo branili s poslednjo kapljo krvi.

N.ši kmečki posli

V Sloveniji imamo okrog 50.000 kmečkih poslov. Njihovi zaslužki so razmeroma še dobri, zlasti če jih primerjamo z zaslužki kmečkih dinarjev. Delo je stalno in to je v današnjih razmerah velika dobrina.

Zaslužki kmečkih poslov niso v vsej Sloveniji enaki. Najbolje so plačani posli v kranjskem okraju, kjer znaša povprečna plača kmečkega hlapca 285 din, kmečke dekle pa 220 din mesečno.

V radoviškem okraju zasluži hlapec povprečno 240 din na mesec, dekla 180 din.

V škofjeloškem okraju ima kmečki hlapec 210 din na mesec, dekla 170 din.

V ljubljanski okolici znaša plača hlapca 210 din mesečno, dekle 165 din.

Niže so plače na Dolenjskem. V novomeškem okraju zasluži kmečki hlapec 195 din, dekla 150 din na mesec.

V črnomaljskem okraju znaša plača hlap-

ca 160 din na mesec, plača dekle 120 din. Približno enaka je plača v krškem okraju, kjer zasluži hlapec na mesec po 180 din, dekla 130 din. Enake so plače v lendavskem in brežiškem okraju. Tukaj znaša plača hlapca povprečno 130 din mesečno, dekle 100 din.

V okraju Maribor desni breg zasluži kmečki hlapec na mesec 160 din, dekla 115 din. V okraju Maribor levi breg pa dobi hlapec mesečno 135 din, dekla 110 din.

V dravogradskem okraju znaša plača hlapca 155 din, dekle 85 din na mesec, v ptujskem plača hlapca 110 din, dekle 90 din, v ljubomerškem plača hlapca 105 din, dekle 80 din. To je tudi najnižja plača kmečkega posla v Sloveniji. Zanimivo je, da so prekmurški posli bolje plačani, saj zasluži v soboškem okraju hlapec povprečno 185 din na mesec in dekla 135 din.

Kmečki posli niso pravno zaščiteni z istimi zakoni, kakor ostali delavci v obrti in in-

dustriji, ampak veljajo zanje stari poselaki redi, ki jih je izdala bivša Avstrija za posamezne svoje dežele.

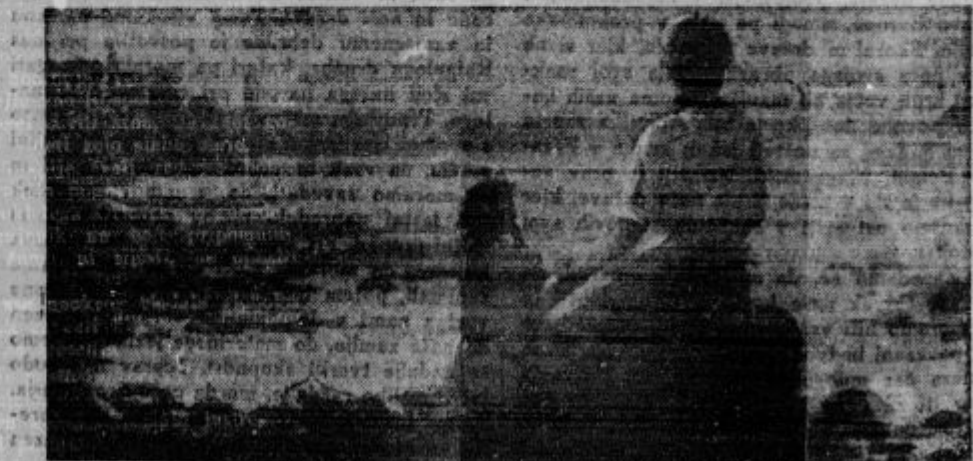
Kmečki posli kakor tudi poljedelski delavci so izveti iz obveznega socialnega zavarovanja. Zavarovani so skupinsko le za primer nezgode, in sicer po 5. meznem razredu, to je z zavarovalno mezdo 14 dinarjev dnevno. Zavarovalni prispevek plačuje zanje banovina. Če se ponesrečijo pri poljedelskih strojih (mlatnicah, slamoreznicah, krožnih žagah itd.), ki jih goni naravna ali živalska sila, jim mora preskrbeti zdravniško pomoč, zdravljenje in zdravlila Okrožni urad za zavarovanje delavcev. Za ves čas, dokler so delanezmožni, dobivajo hranarino po 933 din na dan. Če so bolni nad 10 tednov, dobivajo od 70. dneva dalje že 100% lečevno rento, ki znaša 11.50 din na dan. Če po končanem zdravljenju ostane njihova delanezmožnost zmanjšana nad 10%, jim mora Okrožni urad plačevati mesečno rento, ki je začeta ali trajna, če so posledica nezgode trajne.

Brez dvoma je sedanjí poselaki red zastarel in je treba delati na to, da se tudi kmečkim poslom in poljedelskim delavcem enako uspešno zavaruje zdravje in starost s moderno socialno zaščitno zakonodajo, kakor se je zavarovala obrtno-industrijskim delavcem. Lahko bi celo dejali, da brez socialnega zavarovanja kmečkih ljudi ne bo pravega napredka v kmečkem stanu.

Ne smemo namreč prezreti žalostnega dejstva, da je naš čas razkrojil tudi trdne vezi med kmečkimi posli in gospodarji. Posel se ne čuti več eno z gospodarjevo družino, in tudi gospodar gleda v poslu ne več člena svoje družine, ampak tujca, ki ga je najel za delo. Med gospodarjem in poslom ni več tistega družinskega občestva, ki je bilo do nedavnosti tako značilno za kmečke posle.

V razmerah, kakršne so danes, moramo povedati žalostno resnico, da bo od 50.000 kmečkih poslov v Sloveniji že nekaj let 5000 beračev. Tega ni morda kriv gospodar, tudi ne posel. Vzrok tega žalostnega dejstva leži predvsem v ustroju družbe, ki nekaterih nižjih stanov še ni dovolj pravno zaščitila. Naša naloga mora v bodoče iti torej za tem, da dobe kmečkih poslov v Sloveniji nekaj let 5000 socialno zaščito. S tem se kmečkemu gospodarju ne nalagajo nobena nova bremena, nespornost, on bo tukaj čutil veliko olajšanje, ker bo rešen moreče skrbi, kaj bo naredil s poslom potem, ko ta ne bo več za delo. Posel bo pa dobil z zadostno socialno zaščito tisto stopnjo, ki mu kot človeku gre v človeški družbi.

govorní, se hočejo v neomajni ljubezni do slovenskega naroda ohraniti eno z nami. Danes je potrebno takim narodom, kakor je naš, poguma, junaštva in zaupanja vase, ki naredi, da je narod resnično narod in ne čreda, ki se da od vsakega zapeljivca zbegati in speljati na stranpota, ki so narodu v škodo in sramoto. Bolj kot kdaj prej mora zavest slovenstva, optega na jugoslovansko državo, prelinjati vsakega, ki govori naš jezik, naj živi na severu ali jugu, na vzhodu ali zahodu. To je velika sila, ki se ne da prešteti in pretehtati, pa odloča našo usodo in bodočnost. Ob letošnjem izseljenem tednu, ki ga bomo imeli od nedelje 1. decembra do nedelje 8. decembra, naj se združijo vsa naša srca v ljubezni in ponosu na slovensko narodno družino, na vsakega njenega člana, ki so nam vsi enako dragi in potrebni.

Prva adventna nedelja je izseljenska nedelja; dan domotožja, ki nas spominja na toliko naših sinov in hčera v tujini

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

o Novi škof je prišel v Skopje. Novi škopski škof dr. Smiljan Frančišek Čekada je 21. novembra prispel v Skopje, da prevzame škopijsko stolico škopskih škofov. V Sarajevu sta ga šla pozdravit in spremljat na potu dva škopska konzultorja. Službeni sprejem je bil na kolodvoru, cerkveni pa pred cerkvijo v Skopju. Novi nadpastir bo predložil papeško bulo, da prevzema škofijo in bo imel prvo pontifikalno sv. mašo na praznik Brezmadežne, kakor je na isti praznik leta 1924 pontificiral prvič v Prizrenu njegov predhodnik pok. škof dr. Ivan Frančišek Gnidovec. Zvečer tega dne bo svečana akademija vseh 6 škopskih društev v čast novega nadpastirja.

o 60 letnice svojega življenja je obhajal te dni odličen znanstvenik vseučiliški profesor prelat dr. Franc Ks. Lukman. Čestitamo in želimo nadaljnjih uspehov!

o Za predsednika Pokojninskega saveza za nadaljnjo petletno dobo je imenovan dosedanjí predsednik dr. Milavec.

DOMAČE NOVICE

d Pozdravljamo. Strokovna društva slušateljev univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani so na sestanku svojih zastopnikov dne 20. novembra t. l., ki ga je sklicala Zveza strokovnih klubov tehnične fakultete, sprejeli naslednjo resolucijo: Predstavniki strokovnih društev slušateljev slovenske univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani protestiramo proti namerli peščice komunističnih agitatorjev, ki bi hoteli po vzoru belgrajskih komunistov tudi na slovenski univerzi pripraviti izgrede in s tem prekiniti redno znanstveno delo univerze. V ta namen širijo razburilive govorce v zvezi s spremembami dosedanjih zakonskih določil o univerzah. Pozivamo vsa akademska društva in vso zavedno slovensko akademsko mladino, da se kakor vselej doslej, tudi v bodoče otresejo vplivnega vpliva plačanih agentov Kominterne. Od univerzitetnih oblasti pa pričakujemo, da bodo tudi s svoje strani z vsemi sredstvi, ki so jim na razpolago varovale nemoten potek dela na univerzi. — Gornji sklep strokovnih društev na ljubljanski univerzi mora vsa slovenska in jugoslovanska javnost z veseljem sprejeti na znanje.

d Za Miklavža in za Božič priporočata F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta, različno zimsko blago v vseh treh svojih trgovinah. V Vašem interesu je, da si za zimo čimprej nabavite svoje potrebščine, ker pozneje ne bo za dobiti. — Obenem sporočamo, da razdeljujemo noveletne reklamne koledarje, katerega dobi vsak.

VINA za vse priložnostnaročite pri Centralni vinarni v Ljubljani.

d Važno vprašanje, ki zanima vse javnost, pa tudi vprašanje naše prehrane. Kakor znano, je naša banovina ustanovila banovinski prehranjevalni zavod, ki bo skrbel, da ne bo zmanjkalo hrane. Dovoz hrane je

zadnje čase zastal, ker je menda začelo primanjkovati vagonov. Zdaj upamo da poide ta zadeva spet v redu. Ta teden se je zaradi prehrane pasivnih krajev Slovenije mudil ban dr. Natlačen v Belgradu, ki je imel o tem posvet s kmetijskim ministrom.

d Pravilnik za uslužbenec bratovskih skladnic je predpisal minister za gozdove in rudnike. Več o tem v »Slovenec« z dne 20. novembra.

Nebo žari. Al. Mihelič. Tretja izdaja je pravkar izšla. Cena 8 din. Dobi se v Mohorjevi knjigarni v Celju in v drugih knjigarnah.

Brez težav

d Hrvatski ban na potovanja. Ban dr. Subašić je imel v Varaždinu nagovor, v katerem je poudarjal pomen sporazuma med in Hrvati. Dejal je, da so Hrvatje zahtevali priznanje svoje narodne samobitnosti. S sporazumom so to dosegli in s tem so Hrvatje zadovoljni. Poudaril je tudi, da je bila s sporazumom naša država močno ojačena in zato lahko vodi uspešno svojo nevtralnostno politiko. Na koncu je vzkliknil ban dr. Subašić tudi močni Jugoslaviji in knezu-namestniku Pavlu kot največjemu poborniku sporazuma in največjemu poborniku nevtralnostne jugoslovanske politike ter čuvarja našega mira.

d Pri zaprtju ali pri metajah v prebavi vzemite jutraj na tešče kozarec naravnega »Franz-Josefa« vode.

d Nemčija bo prevzela ves laves puranov. Iz Hrvatske se je dozdaj izvozilo vsako leto v Anglijo do 150 vagonov zaklanih puranov.

V vsakem vagonu je bilo po 200 zabojev, v vsakem zaboju pa 7 do 9 puranov. Izvoz puranov se je navadno začel 1. decembra. Ker je sedaj izvoz v Anglijo nemogoč, so bili na Hrvaškem že v skrbeh, kam bodo izvozili purane. Sedaj so te skrbi rešeni, ker bo Nemčija prevzela ves izvoz puranov.

Kažge se sprejemajo na Prosvetni avstrijski Miklošičeva 7, vsak dan od 8. do 12. in od 2. do 7. ure zvečer.

d Proti proizvajanju žganja iz žitaric. Finančno ministrstvo je naročilo vsem organom finančne oblasti, da z največjo energijo zatirajo proizvajanje žganja iz koruze in žitaric. Ministrstvo je izdalo to prepoved, ker je država od tega žganja zelo oškodovana, ker se zaradi tega žganja porabi manj alkohola, za katerega se plačuje državna trošarina. Poleg tega se morejo žitarice na drug način mnogo bolj koristno uporabiti.

Oskrbiti bče Osrednje društvo SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta, za poletno sezono 1941 za Triglavski dom na Kredariču, za Aleksandrovo dom pod Triglavom in za Staničovo koč. Interesentje naj vložijo na gornji naslov nekolikovega prošnje z navedbo dosedanjega službovanja oziroma delovanja pri oskrbi planinskih postojank. Prijave je treba vložiti najkasneje do 5. dec. 1940.

d Sobota dobi dekliški zavod. Zaradi polne gimnazije v Soboti je dotok ženskega naraščaja iz leta v leto večji. Pomanjkanje primernih stanovanj je sprožilo predlog o gradnji dekliškega zavoda, v katerem bi dobili ženski srednješolski naraščaj čim boljše oskrbo in vzgojo. Občinski odbor je v načelu sprejel sklep o najetju posojila za zgradbo zavoda, ki bi ga potem oddal v najem proti letnemu odplačilu. Stavba bi ostala last občine do popolnega izplačila, nato pa bi se prepisala na najemnika. Za predlog o zgradbi dekliškega doma, ki sta ga predvsem zagovarjala župan Hartner in ravnatelj gimnazije inž. Zobec, je pokazal soboški občinski odbor mnogo zanimanja.

d Ker je delal za spremembo državne ureditve. Veliko sodišče je obsodilo zaradi komunistične propagande Andreja Stegnarja, rojenega 6. decembra 1906 v Trliču, čevlarskega pomočnika, na 14 mesecev robije. Svoj čas je bil Stegnar prav zaradi komunistične propagande v nekem velikem procesu obsojen na 5 let robije. Državni tožilec je

Pretkli teden so bile skoraj po vsej Sloveniji hude poplave, ki so povzročile precej škodo. Zaradi preobilice dežja so nekatere reke zelo narasle in prestopile bregove. Ker je bilo precej toplo, se je na planinah stalo tudi veliko snega, kar je poplave še povečalo.

Rafaelova družba v Ljubljani

Od vseh strani dobivamo vprašanja, kakšne so naše Rafaelove družbe v Ljubljani za praznovanje izseljenske nedelje v tem letu.

Vsem, ki se zanimajo za to, vlijadno javljamo:

Imenovana družba želi, kot vsako leto, tudi letos zanimanje za izseljensko vprašanje še poglobiti in istočasno s praktičnimi predlogi pri pristojnih oblasteh kar najbolj pomagati našim izseljencem. V ta namen je zaprosila družbo za sodelovanje Cerkev, šola, radio, časopisje in Prosvetno zvezo. V Ljubljani se bo vršila izseljenska akademija dne 15. decembra ob 10.30 v ansionski dvorani.

Cerkev bo praznovala izseljensko nedeljo dne 1. decembra in bo opozorila vernike s posebno pridigo na važnost izseljenskega vprašanja.

Šola bo v izseljenskem tednu, ki se začne s izseljensko nedeljo in se konča 6. decembra, s posebnimi uri razložila mladim pomem tega vprašanja. Predavanje bo podrobno vsem kotam po ljudski upravi.

Radio Ljubljana, ki vedno z velikim zanimanjem opozarja na skrb za izseljence, bo imenil dne 6. decembra ob 19.30 govor g. p. Lukarjska.

Prosvetna zveza je z veliko blagobotnostjo sprejela naše predvanje o tem vprašanju ter ga bo odposlala svojim društvom, da se v izseljenskem tednu in važna stvarna obravnava pri sestankih.

Izseljenska akademija v Ljubljani bo pod pokroviteljstvom g. bana dr. Marka Natlačenca; sprostostni govor bo imel mestni župan g. dr. Adlešič, dijaki raznih šol (sodelovali jih bo nad 300) bodo pa s poveljniki in glasbenimi točkami povečali slavnost te akademije. Že sedaj prosimo vsa društva v Ljubljani, da bi na dan 15. decembra v zgoraj omenjenem času ne prišli na prireditve in sestankov, da bo udeležba čim večja. Najzanimivejši spored bomo še objavili!

Naše skupna, vztrajna dela poteka ne bo ostalo brez uspeha za naše izseljence, ki so posebej v tem času potrebovali pomoči.

najprej Andreja Stegnarja obtožili zločina po čl. 1 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi, da je letos 29. aprila širil neke letake z naslovom »Delovnemu ljudstvu« imel jih je 120 pri sebi. Drugič zločina po čl. 3 omenjenega zakona da je izročil nekemu Megliču več brošur komunistične vsebine ter delal propagando za spremembo današnje državne ureditve, kakor tudi za spremembo sodanjskega socialnega in političnega reda. Obtoženec je deloma zanikal v obtožnici mu očitana dejanja. Razprava je bila drugače tajna. Državni tožilec Bogdan Lendovec je prijavil prijav proti nizki odmerjeni kazni.

d Po poravnanih sporu zaradi bombardiranja Bitolje se naše oblasti izdise odlok, da morajo biti vsa naša mesta v južni Srbiji pomoči dobro razsvetljena. Na ta način se bodo letalci vojskujočih se držav lahko ravnali pri svojih nočnih poletih ter takoj opazili, da so nad jugoslovanskim ozemljem ter bi se tako naših krajev lahko izogibali. Oboroženim silam Jugoslavije bil prav tako izdan odlok, da morajo stražiti noče nebo podnevi in ponoči.

d Večina iz celuloze. V Beogradu so bila te dni pogajanja med našim in nemškim odposlanstvom za uvoz nemške vočne, izdelane iz celuloze (lesa). To bo nadomestna surovina za dovedanje prave vlakna, katere se moramo več uvažati zaradi vojne v Evropi in zaradi angleške zapore.

d Pšenična zaloga za zimo. Na seji prohranjevalnega odbora mestnega zastopstva v Zagrebu je bilo sporočeno, da je v Zagreb prišlo okrog 300 vagonov pšenice, ki velja okrog 10 milijonov dinarjev. Dalje je prišlo 300 vagonov drv za kurjavo, ki se jih spravili v skladišča mestne občine. Vsak dan pride v Zagreb okrog dvajset vagonov drv. Prehranjevalni odbor je sklenil nabaviti še 300 vagonov koruze, ki bo kmalu prišla v Zagreb in jo bodo shranili v skladiščih mestne občine kot rezervo za zimo.

d Letalski napadi in okna. Med poročili o zadnji vaji za obrambo pred letalskimi napadi je bilo izraženo tudi trženje, zetaj morajo biti pri letalskih napadih v Ljubljani okna odprta. V Beogradu so pa morali biti zaprta okna. Čeprav so bili Ljubljanci že sami prepričani o pravilnosti ljubljanske naredbe, da morajo biti okna odprta, saj Ljubljanci mnogo čustvo o letalskih napadih in tudi o letarh zaradi pomanjkanja šip po na-

padenih mestih, vendar moramo se posebno poudariti, da je ljubljanski predpis odprtih oken edino pravilna. To dokazuje že izkušnje sodarje vojne in tudi ljubljanski vedo, da zaradi pritisk ob eksploziji različnih bomb pobije vse tipe zaprtih oken tudi 300 metrov daleč. Okna brez šip bi bila pa zlasti pozimi silno neprimerna, kar so morali posebno izkušiti Finci. Res, zaprta in zatemnjena okna branijo plinskimi bojnim strupom dostop v stanovanja, toda doslej v sedanji vojni sploh nikjer ne niso padale plinske bombe, vsak dan pa pade ogromna množina rušilnih bomb, ki razbijejo vse tipe. Pri prvenstveni uporabi rušilnih bomb nam pa še tako trdno zaprta okna z razbitimi šipami prav nič ne morejo pomagati proti plinom. Pri trdnih napadih moramo torej imeti okna odprta ter dobro zagrnjena!

d Zaradi dijaškega štrajka proti profesorjem je banška oblast banovine Hrvatske razpustila v Slav. Brodu VII. a razred tamonjske realne gimnazije.

d 25 kg teška buča je zrasla za vrhu lupina iz Potočanske v Srbiji. Moč je vagovali tudi koruzo, ki je imela 45 cm dolge storle.

Odpi roka, odpi trca za naše izseljence in emigracije po vseh krajih. S temi besedami trca Prosvetna zveza da srce naše javnosti pa tudi na zadržite kaj, kdaj in revij, da poklonite kot božici dar vsaj eno slovensko knjižo za naše sobrate in sestre. Knjižari ali morejo služiti kruh srčen meja naše banovine in izven meja naše države. Kaj je domovina, to zna ceniti tisti, ki ne živi pod njenim toplim okriljem. Kake mili so glasovi, ki prihajajo izpod rdnega krova, kako lepa je slovenska pesem, snodva mila in draga pa je slovenska beseda! Knjižo pa je srednica našega najdragjega materne jezika, katerega pogrešajo oni, ki bivajo daleč od domovine.

Fonovno ključno: »Odpi roka, odpi srce, otiraj hrtovsko solati«

d Primer stanovanjske odpovedi. Neki gospodar je 23. aprila letos odpovedal stanovanje nekemu najemniku. Odpoved je sicer

postala pravnomočna, toda kmalu nato je odšel najemnik k vojakom. Izprijanost gospodar ni mogel izvršiti. Ko se je najemnik vrnil od vojakov, je gospodar šel na sodbo in predlagal takojšnjo izprijanost najemnika. Novega stanovanja. Gospodar je zahteval, da je poteško še 30 dni, kadar je bil najemnik odpuščen v vojskiški vsj. Sodnica je vprašala pri merodajni vojskiški oblasti in ugotovila, da rok 30 dni še ni potekel. Gospodarje predlog je bil po pristojni oblasti gladi odložen.

d Imeli smo letos še 130 deževnih dni. Prav zanimivi so podatki, koliko je do 21. novembra padlo že letos dežja v Ljubljani in okolici. Letos smo že imeli točno 150 deževnih dni in je meteorološki zavod zaznamoval, da je v teh dneh padlo 1491.1 mm dežja. Stevilka, ki pomenja prav ogromne množine vode. Saj se je na 1 km² po meteorološkem računu šlo na 14 milijonov hektolitrov vode. Januar je imel 15 deževnih dni in 614 mm padavin, februar 12 dni in 728 mm, marec 8 dni in 83.5 mm, april 7 dni in 34.6 mm. Maj 18 deževnih dni in 134.3 mm, junij 16 deževnih dni 127.7 mm, julij 18 dni 174 mm, avgusta 13 dni 190.5 mm, september 10 dni 236.5 mm, oktober 19 dni 253.3 mm in november doslej 14 dni 142.3 mm. Zelo suha in sončna sta bila letos le marze in april, najmokrejša pa oktober in september.

d Zdravila proti malariji je medsej našel rezbar iz Sremske Mitkove, Ivan Jerbič. Njegova žena je bila težko malarikna in ji zdravniki niso mogli dosti pomagati. Zato se je sam začel ukvarjati z mislijo, da bi iz naravnih zelišč in iz medicinskih praškov zmešal skupaj zdravilo, ki bi pomagalo proti tej bolezni. Prvi poskusi se so mu posrečili in žena kmalu ozdravela. Ko se je okrog mesta razvedelo o tem dogodku, je dobil Jerbič več povabil, naj pride zdraviti. Med drugimi je s svojimi zdravili ozdravel tudi tamkajšnega policijskega čefa Bivolareviča. To mu je izdal tudi potrdilo in z njim jo je Jerbič mahnil v Beograd in se zglasil na italijanskem poslanstvu. Ponudil je svoje iznajdbe v odkup. Tam so mu kasneje odgovorili, da se italijanski zavod za pobijanje malarije zanima za njegovo zdravilo, toda Jerbič bi navlake temu rad, da bi svoj izum prodal kakšnemu domačemu zdravstvenemu zavodu.

IZ DOMAČE POLITIKE

p Jugoslavija ne prihaja v politiki za nobeno sedanjo politično ali vojno zvezo. Nemčija ima z Jugoslavijo urejen izvoz in ji ni na tem, da bi to organizirano državo vneirjala. Vsa vprašanja med Nemčijo in Jugoslavijo so razčiščena in trajno urejena, zato Jugoslaviji ne nobenem sedanjem povetu ni treba sodelovati, je izjavil pooblaščenec nemškega zunanjega ministrstva.

p Jugoslavija je širokogrudna, enoloprasna država. Glasilo Nemcev v Jugoslaviji,

Kmetovalci DEERING - kosilnice

najnovejšega modela so opremljene s dober je osnove novo pripravočki in bo naredila. — Če si želiš tako kosilnico pravočasno, se zgani takoj v

železnini FR. STUPICA, Ljubljana

Gospodstva čista 1

Proslava škola Martina Slomška

Proslava šola Antona Martina Slomška, katero je priredila Prosvetna zveza v petek 22. t. m. v Franciskanski dvorani, je nadvse lepo uspela. Ljubki nastop malih učencev je takoj navnel arca navzočih s Slomškovimi pesmicami. Slomška ne bi poznali, če ne bi slišali njegovih besed iz otroških

met. Zlate besede narodnega buditelja o materinem jeziku so prav tako še danes potrebne, kakor pred sto leti. Nastop istice, ki ga tvorijo sestre Finkove in so zapela tri Slomškove pesmi, je bil zelo poreden, kajti glasovi se tako ljubko piemajo, da ima ta tercet brez dvoma še lepo bodočnost. Občinstvo je bilo silno navdušeno ob okreno sestavljenem predavanju prof. dr. Vinke Brumna, ki nam je s pomočjo električnih slik podal Slomškov lik v taki domačnosti kakršnega doslej, če nismo imeli prilike občudovati. Društvom po dazeli zlatih v teh dneh priporočamo to predavanje. Za sedaj opozarjamo na Prešernovo proslavo, ki bo v petek, dne 29. t. m., ko bomo praznovali 140 letnico Prešernovega rojstva. Tudi ta večer bo peater po sporedu, eni modeluje Akademski pevski kvartet, ki bo pel izključno Prešernove pesmi, kot recitator bo nastopil dr. Röger, kot predavatelj pa bo nastopil prof. Franc Koblar.

»Deutsches Volksblatt« v Novem Sadu, poroča, kako so v Odžakih navdušeno sprejeli prvega nemškega okrajnega glavarja Emmericha Mühlha, ki je prišel iz Debra, kjer je bil prej okrajni sodnik. Na postaji ga je pozdravil državni pravdnik Franc Reith, ki mu je predstavil 20 političnih prvakov okraja. Sprejema se je udeležilo 2400 ljudi, ki so prišli oblečeni v enotno kroje. Prvi nemški okrajni glavar je stopal skozi špalir prebivalstva in nemške mladine iz vseh krajev odžaškega okraja. Sprevod je šel skozi vso občino. Pred občinsko hišo je bilo mnogo ljudi. Tukaj je nemškega okrajnega glavarja prvi pozdravil okrajni vodja nemškega Kulturbunda, Valentin May, ki mu je okrajni glavar kratko odgovoril, nakar je še enkrat spregovoril državni pravdnik Franz Reith. Na glavarstvu je novega glavarja pozdravil njegov namestnik Petrovič.

p Besede, ki jih ni treba razlagati. Belgrajsko »Vremec« prinaša članek o govoru, ki ga je imel hrvatski ban dr. Šubašič v Čakovcu o dolžnosti do skupne domovine Jugoslavije. V tem govoru je hrvatski ban dejal, da bodo Hrvati s svojimi telesi branili svojo državo Jugoslavijo. »Vremec« naglašava veliki pomen tega banovega govora ter pravi: »Teh

besed ni treba razlagati. Tako govori Šubašič, prostovoljec s solunske fronte, ki se je bojeval za državo. A skozi usta bana banovine Hrvatske govori hrvatski narod. Zapomnite si in ohranimo to odločno in pošteno besedo bana Šubašiča!«

p Zagrebški »Hrvatski dnevnik« se tudi bavi z izpadi v bolgarski zbornici glede jugoslovanske Makedonije in jih obsoja ter pravi med drugim: Treba je poudariti tudi prijateljske odnose med Jugoslavijo in Nemčijo. Prijateljstvo z jugoslovanskimi narodi ne more biti Nemčiji manj vredno kot z drugimi narodi v jugovzhodni Evropi. To prijateljstvo morajo upoštevati tudi sosedne male države, zlasti Bolgarska, s katero veže na Jugoslavijo pogodba o večnem prijateljstvu. V trenutku, ko Bolgarija, po besedah Mušanova, preživlja usodne trenutke, je treba želeti, da bi to prijateljstvo ostalo nedotaknjeno.

NESREČE

n Še trije požari. V Andrejcih je napravil ogenj 12.000 din škode posestniku Ludviku Miheliču. — V Tešanovcih je pogorel kozolec slame posestniku Josipu Pečku. — V Kukeču so ognjeni zublji uničili nekemu posestniku drvarnico, svinjak in shrambo za orožje.

n 300.000 din škode je napravil požar v gospodarskem poslopu gostilničarja Resnerja v Braslovcah.

n Velike povedniji so v Sremu in Bosni. Poplavljenih je 57.000 ha zemlje, osem vasi z 2800 hišami in 13.000 prebivalci.

n Smrtna nesreča v celjski tovarni. 40-letna delavka Bučar Amalija je hotela ob zaljubljenosti dela v tovarni Brauns izključiti motor in ugasniti luč iz motorja je šnila iskra, ki je Amaliji vnela obtele in je reva dobila zelo hude opekline, ki jim je podlegla v bolnišnici.

n Konj ga je udaril v sence. Nedavno se je zgodila na Prihovi pod Konjiško goro usodna nesreča, kjer je le golo naključje pripomoglo, da ni zahtevala žrive. 18 letni Lubej Franc iz Zg. Grušova je nakladal smrekovo hlode pa se motiljal preblizu konjskih nog in ga je konj s kopitom udaril v levo

Molimo za svoje učitelje

Ali smo doslej za svoje učitelje kdaj molili? Kritizirali in očenjevali, oponašali in zabavljali čeznje, to pač, da bi pa zanje molili, na to še mislili nismo. Da molimo za starše, za dobrotnike, to se nam zdi nekako samo ob sebi umevno, da bi pa molili za svoje učitelje, katehete, profesorje, to se nam ne zdi potrebno.

A kako odgovorna in težka je učiteljeva naloga! Mislim namreč naloga pravega učitelja-vzgojitelja, ki se zaveda svoje odgovornosti in ki ve, da ima službo, ki je izmed najčastnejših in najvažnejših na zemlji; kajti katera služba naj bi bila častnejša in važnejša kot tale: biti učitelj resnice in kreposti za toliko neukih, namestnik toliko staršev, vidni angel varuh božjih otrok, čuvar vrednote Jezusove krvi, nadzornik svetišča Sv. Duha, kažipot tako številne mladine romarjem k Bogu, njih Očetuc (Overberg).

Če danes ljudskošolski učitelji, srednješolski profesorji in profesorji na univerzi ne

polnujejo vsi svojega poslanstva tako krščansko, če se ne zavedajo svoje odgovornosti pred Bogom in pred katoliškim slovenskim narodom, ali nismo v neki meri krivi tega tudi mi, ki za svoje učitelje nikdar molili nismo? Težko je biti dober učitelj, dober profesor, ki bo svoje učence tudi prav vzgajal, ki jim bo oblikoval značaje, ki jim bo učitelj tudi s svojim zgledom in življenjem, ne pa jih samo trpal z znanjem iz šolskih knjig. Bodočnost naroda leži v učiteljevih rokah. In do česa lahko privedejo narod slabi brezverski ali vsaj versko brezbrizni učitelji, nara pač dovolj glasno govori Francija. Zato pa smo tem bolj dolžni prositi Boga, da nam da katoliško mislečih, katoliško živečih in katoliško utečih učiteljev in profesorjev, ki bodo učence vzgajali v katoliškem duhu in jih učili v skladu s katoliškimi načeli pri vseh predmetih, da bodo res učitelji resnice in kreposti.

Zato: molimo za svoje učitelje!

In vsaka Aspirin tableta nosi „Bayer“-jev križ. „Bayer“-jev križ je edino jamstvo, da ste res dobili Aspirin. Ne pozabite nikdar, da ni Aspirina brez „Bayer“-jevega križa!

Opisni reg. pat. št. 1797 od 22. marta 1910.

RAZGLED PO SVETU

Grki so zasedli Korčo

Tozadevno italijansko poročilo se glasi: Naše čete razvijajo pravilno svoje predvidene premike, da bi pripele do novih postojank. Naše letalstvo je bombardiralo cilje na sovražnikovih postojankah, zlasti pa na odseku pri Korči ter je zadelo cestna križišča, zbirališča čet in sovražnikove čete med horakanjem. Vsa naša letala so se vrnila domov.

Poročilo grškega generalnega štaba z dne 23. novembra pravi:

Včeraj so grške čete zasedle planini Morovo in Ivan. Nato so naše čete zasedle mesto Korčo. — V gorovju Pindusa (na jugu) so naše čete vrgle nasprotnika nazaj čez mejo ter zasedle mesto Liaskovik v Albaniji. Naše čete so napredovale dalje mimo mest Erzeka in Sarova. — V Epiru so naše čete zavzele mesto Filiates in je bil sovražnik preganjan z grškega ozemlja. — Grška letalstva so z bombami in strojnimi ognjem preganjala sovražnika pri umikanju.

Borba za posest mesta Korča je trajala devet polnih dni. Grške čete so napadale nasprotnika v izredno močno utrjenih postojankah, ki so bile zavarovane z bodečimi žicami in betonskimi napravami. Nasprotnik je branil Korčo s petimi divizijami, odseki bersaljerov in fašistične milice. Imeli so tudi številne

Zemljevid k bojem med Italijo in Grčijo. Grki so potisnili Italijane že 30 km čez mejo, zavzeli mesto Korčo ter se bližajo mestu Argirokastro in Elbasanu. Grki so Italijanom zaplenili veliko orožja. Ni pa res, pravijo Italijani, da bi italijanske čete prehajale čez v Jugoslavijo, kjer bi jih Jugoslovani razorožili in internirali.

strojnice, topove in tanke. — Naš plen je velik. Med drugim je bilo od grških čet zaplenjenih 80 sovražnih topov, 55 protiletalskih topov, 300 strojníc, 20 tankov, velike množine municije, bencina in vojnega materiala. — Število ujetih sovražnikov še ni znano, ker še niso bili preštet.

Churchill o vojnem položaju

V angleškem parlamentu je 21. novembra ministriški predsednik Churchill povedal tudi sledeče:

Na Sredozemlju imamo prav za prav dve vojni: 1. Na eni strani moramo braniti Egipt in Sueski prekop proti mnogo bolj številnemu nasprotniku. Pred nekaj meseci se nam je zdelo, da obramba ne bo lahko stvar. Toda sedaj imamo zaupanje, da bomo mogli pokazati lepe stvari, kadar in če nas bo sovražnik napadel. 2. Na drugi strani pa imamo vojno v Grčiji. Čeprav grški narod ni bil pripravljen na vdor, se je sedaj dvignil in očistil vse ozemlje, v katerega je nasprotnik vdril v prvih dneh. Obema tema bojiščema moramo posvetiti svojo pozornost. O obeh danes lahko rečem samo toliko, da bomo storili vse, kar je v naših močeh. Od nas ne pričakujejo toliko besed, kakor dejanj. Grčiji spam, da bomo od naših vojni sredstev lahko dali v precejšnji obliki. Tudi v Egiptu bomo mogli storiti svojo dolžnost, da brani mo njegovo ozemlje in važni Sueski prekop.

Nato je govoril o novih zakonih, s katerimi bodo zavarovane vse zgradbe proti letalskim napadom. »Četudi bi se zgodilo, da bi sovražnik porušil vse naše domove,« je nadaljeval Churchill, »to ne bi v ničemer spremenilo naše odločnosti, kajti tudi potem bomo stali vsi ramo ob ramo, edini in složni v trdni volji, da jih s skupnim močmi spet postavimo, kadar se bomo nehali bojevati. Do sedaj se je razvijala vojna med popolnoma do zadnje možnosti oboroženo Nemčijo na eni, in na četrt ali do polovice oboroženo Anglijo na drugi strani. Ne moremo reči, da smo se slabo odrezali. Jaz pa gledam naprej v bodočnost, ko bomo tudi mi tako dobro oboroženi, kakor je Nemčija danes. Naprej v tisto bodočnost, ko bosta Amerika in angleški imperij pokazala svojo premoč, ki bo prav gotovo prinesla zmago in osvobodila vesoljni svet od okovov, ki jih ni moči prenašati.

Ta Churchillov govor je vzbudil v Italiji in Nemčiji veliko časopisnega napajanja.

Okrog zunanje politike

Nemško-italijanski vojni načrti proti Angliji predvideva napad s kletčami na Egipt, z zavzetjem katerega od dveh strani bi bila angleška moč v Sredozemlju strta in bi nastal velik evropsko-sredozemski prostor, nad katerim bi neomejeno gospodarili velesili osi. Izvedba tega vojnega načrta pa nalaga velesilam osi naloge, da ga pripravita tudi z diplomatičnimi sredstvi. Dobiti namreč morata možnost, da prideta s svojimi četami do Turčije, katero bi potem postavili pred izbiro, da se ali prostovoljno odreče angleškemu zavezništvu in velesilam osi omogoči oborožen prehod skozi Malo Azijo v hrbet Egipta, ali pa da se izpostavi nasilnim ukrepom. V preteklem tednu so diplomatične predpriprave dosegle svoj razmah.

Tako se je slovesno pridružila trojni zvezi Madžarska ter s tem prevzela nalogo in dolžnost, da svoje zaveznike podpira z vsemi sredstvi, tudi z vojaškimi, ako bi se zgodilo, da katera do sedaj nevojskujoča se država pride v oborožen spor s zavezniki trozveze. Madžarskemu zgledu bo, odnosno je že sledila tudi Rumunija, katere voditelj general Antonescu se nahaja v tem namenu v Nemčiji. Za Romuni se bodo priključili trozvezi tudi Slovaki in je bilo slovaškemu ministrskemu predsedniku Tuki sporočeno, naj se javi v Berlinu v ponedeljek.

Veliko pozornost pa je vzbudila novica, da pridejo prihodnje dni v Nemčijo tudi bolgarski državniki, ki bodo podpisali pristop Bolgarije k trozvezi, kakor se je baje obvezal bolgarski kralj Boris, ki je ono nedeljo v največji tajnosti odletel k nemškemu državnemu kancelerju Hitlerju v Berchtesgaden. S pridobitvijo Madžarske, Rumunije in Bolgarije v objem trozveze, imata velesili osi možnost, da s svojimi četami prideta do Črnega morja, do Dardanel in do Egejskega morja, torej neposredno pred Turčijo.

O Sovjetih v zvezi s to nemško-italijansko diplomatično ofenzivo proti Carigradu, nismo slišali nič, razen nanašanih švicarskih listov, da so Sovjeti Nemčiji dali prosto roko pri izvajanju njenih načrtov v Rumuniji in v Bolgariji. V Turčiji, ki je zaveznica Anglije, so v zvezi s temi dogodki, katerih pomen je turški tisk takoj razumel, začeli z obrambnimi ukrepi velikega obsega.

Turški listi pa pišejo, da bo Turčija šla takoj v vojno, če se kdo dotakne njenega življenjskega prostora, pa naj se potem zgodi kar boče. Turčija z veliko pozornostjo gleda na Bolgarijo in je po pisanju listov verjetno, da bi Turčija smatrala že za ogrožanje svojega življenjskega prostora, ako bi šla Bolgarija sama v vojno, ali če bi kateri drugi tuji državi dovolila, da sme na njeno ali skozi njeno ozemlje pošiljati svoje vojaštvo.

Iz Amerike smo čuli ponovne Rooseveltove izjave, da bo Amerika dala vso pomoč Angliji in da je stvarno ameriška pomoč dosegla že višek, kajti industrijskega napora ne bo mogoče več zvišati. Angleško-ameriško sodelovanje je očito na Daljnem vzhodu, kjer bi Anglija rada dobila pod svoje nadzorstvo južni del francoske Indokine s pomočjo Siam — svojega zaveznika — in kjer se Japonska očitno pripravlja, da bo začela z novimi osvojitvami na škodo francoske Indokine ter Nizozemske Indije.

Po bojiščih

Na angleško-nemškem bojišču so boji ohranili isti okvir: Vsakodnevni in vsakonočni angleški letalski napadi na Nemčijo. Toda v noči od torka na sredo je nemški napad zavzel velikanški obseg, ko je po uradnih poročilih napadlo angleško industrijsko mesto Birmingham pol tisoč nemških letal, ki so zmetali na mesto 50 vagonov razstrelilnih snov. V noči od srede na četrtek so angleška poročila javila doslej najhujši angleški napad na nemško porurno pristanišče Duisburg-Ruhrort, ki so ga kot prometno središče nemškega industrijskega Porurja angleški bombniki bombardirali 6 ur. Angleška vlada se sprašuje za sredstvom, s katerim bi mog-

la preprečiti nočne napade, ki povzročajo veliko škodo.

Na angleško-italijanskem bojišču se niso dogodili posebni dogodki.

Na grško-italijanskem bojišču, kjer se na strani Grkov udeležuje tudi angleško letalstvo, so Italijani pod poveljstvom novega poveljnika svoje armade generala Sodduja odredili preureditev svojih položajev in pripravljajo veliko ofenzivo. V okviru teh preurejevalnih premikanj so prepustili Grkom albansko mesto Korčo, ki leži 30 km globoko v Albaniji, ter se umaknili tudi na jugu do okolice Argirokastro. Grške čete so apert zasedle vse grško ozemlje in se boji sedaj razvijajo že samo na albanskem ozemlju, v katerega prodirajo Grki v treh smereh.

KATOLIŠKA CERKEV

s To in ono. V letu 1939 je število misijonarjev in misijonskih sester v Afriki naraslo od 867 na 910. Misijonskih postaj je sedaj 309. Misijonarjem pomaga 171 domačih duhovnikov. V šestih bogoslovnih učiliščih je čez 400 bogoslovcev. V 7000 solah poučujejo misijonarji 400.000 otrok. Obhajil je bilo razdeljenih 20 milijonov. — Iz mesta Laohokowa v kitajskem Huijsu je vstopilo v 70 letih 61 meščanov v duhovniški stan. — V gobavski naselbini Sekliag na Kitajskem se nahaja 888 gobavcev, ki jih oskrbujejo misijonarji in sestre. Voja tudi tej žalostni naselbini ni prizanesla. Vanjo so se zatekli številni vojni begunci. To je menda dalo povod, da so sovražna letala menila, da je to kakšno taborišče vojakov in bombardirala naselbino. Bilo je več mrtvih in ranjenih. Z begunci so se vtihotapili v naselbino tudi zločinci, ki so 'oropali misijonarja in sestre. Sestram so pobrali celo rožne vence, križe in redovne prstane z rok. Poleg tega pa tudi vse drugo: šivalni stroj, knjige, pohištvo in podobno.

Molitve za mir

Nedeljo, 24. novembra, so katoličani vsega sveta posvetili molitvi za vojne žrtve in za mir. V baziliki sv. Petra je imel mašo sam sv. oče Pij XII. Tej svečani službi božji so prisostvovali vsi člani diplomatskega zbora in nekaj tisoč vernikov. Ze od ranega jutra je bila cerkev napolnjena do zadnjega kotička. Med službo božjo je sv. oče imel pridigo, ki jo je prenašal radio.

Sv. oče je poudaril, da še ni prišel konec sveta, toda da sedanji časi pomenijo resno obdobje v zgodovini človeštva. Poudaril je svoje dosedanje napore za mir in rekel, da ga srce še nadalje spodbuja k temu, da se med narodi vzpostavi sloga in edinstvo, ki je sedaj uničeno, in da bo istočasno izveden pravični in splošni red na svetu zasnovan na tistem načelu pravičnosti, ki pomirjuje strasti, ohlaja sovraštva in odklanja vzroke sovraštva, red, ki bo vsem narodom v miru in svobodi zagotovil tisti del vira blagostanja in moči, ki vsakemu od njih pripada na zemlji, da bi omogočil, da po zapovedi Gospoda morejo rasti in množiti se na vseh zemljah. Mi upiramo svoje oči v nebo, k usmiljenemu Očetu in Bogu. Njega prosimo, v naši bolesti za boljše dni človeškega rodu.

Sv. oče je nato prošil katoličane vsega sveta, da molijo za vojne žrtve in mir.

AMERIKA

s Razno. Vrhovno poveljstvo ameriške vojske je dovolilo, da se pošlje v Anglijo 26 letališč trdnjav, ki so bile naročene in izdelane za ameriško vojsko. Razen tega je poveljstvo dovolilo poslati v Anglijo 20 štirimotornih bombnikov vrste >Boeing<. Razen tega je ameriško vrhovno poveljstvo prepustilo Angliji v uporabo najnovejšo napravo za ciljanje pri bombardiranju. S to napravo, ki omogoča doslej najtočnejše zadevanje z bombami, je oskrbljenih vseh 46 letal. Vrhovni poveljnik ameriške vojske general Marshall je izjavil, da so nova letala za Anglijo take vrste, da omogočajo uspešno bombardiranje katerega koli kraja v Nemčiji, ker prelete ta letala lahko z velikim tovorom bomb 5000 km brez postanka. Letala tehtajo sama brez bomb po 40 ton. — Ameriški tisk nastopa proti zahtevi predsednika ameriškega Rdečega križa Hooverja, da bi Anglija dovolila takojšnji dovoz večjih količin žita v Belgijo, Francijo in Holandijo. Hoover pravi, da Nemčija ne bi tega živeža porabila zase, listi pa mu odgovarjajo, da bi Nemčiji potem ne bilo treba za preskrbo zasedenih pokrajin dajati lastnih zalog. Deset ladij žita bi Nemčiji prihranilo na primer 190.000 ton krompirja, iz katerega je mogoče dobiti 17.000 ton alkohola ali pa 11.000 ton umetnega bencina. Ta količina bencina zadošča pet sto nemškim bombnikom, da bi dva meseca neprenehoma napadali London vsako noč...

ANGLIJA

s Prispevek Indije vedno večji. Na vprašanje v londonskem parlamentu, kaj je Indija storila za okrepitev angleškega imperija v sedanji vojni, je državni tajnik za Indijo Amery dejal, da je prispevek Indije vedno večji. Za 300 razpisanih mest v indijskem letalstvu se je prijavilo 18.000 prostovoljcev. V mirnem času je znašala indijska armada okroglo 160.000 mož angleškega porekla. Danes dosega ta armada že pol milijona mož, ki so opremljeni in izvežbani po najmodnejših zahtevah sodobne vojske.

ITALIJA

s To in ono. Italijanska letala vseh vrst niti trenutka ne dajo miru Grkom navzlic slabemu vremenu, ki vlada ravno nad vojnim področjem. Na tisoče fotografij dokazuje učinkovitost tega junaškega boja, ki neprenehoma slabi sovražni odpor in pospešuje končno odločitev. Posameznih junaštev italijanskih letal-

cev je na stotine, pravi poluradno italijansko glasilo o letalskih podvigih v Grčiji. — >Po polo di Romac< objavlja statistične podatke o izgubah angleške vojne mornarice od 1. septembra 1939 dalje, in sicer po uradnih podatkih angleškega mornariškega ministrstva. Gre za 85 ladij s 314.899 tonami. Te izgube obsegajo bojno ladjo >Royal Oak< (29.150 ton), dva nosilki letal s 45.000 tonami, tri križarke s 18.020 tonami, 9 pomožnih križark s 137.990 tonami, 37 torpednih rušilcev, med njimi dva poljska, s 50.350 tonami, 24 podmornic s 26.494 tonami, 3 topničarke s 4030 tonami in šest zbiralcev min s 4225 tonami.

DROBNE

Madžarska je pristopila k trozvezni Rimu Berlin-Tokio.

Odbore za denarne in drugo pomoč francoskemu generalu de Gaulleu so začeli snovati po srednjeameriških državah.

Dne 10. majnika 1940 je Francija imela sto bombnikov in 420 lovskih letal, Nemci pa 3500 bombnikov in 1500 lovskih letal.

Nemčija je skušala večkrat doseči sporazum z Anglijo na račun Francije, je izjavil namestnik angleškega zunanjega ministra.

Dve in pol milijarde dinarjev izda Anglija dnevno za vojno.

V Pragi je umrl dr. Franc Soukup, predsednik bivšega češkoslovaškega senata.

Najmanj dva meseca ne bodo mogle obratovati zaradi potresa poškodovane petrolejske naprave pri romunskem mestu Ploestiju.

Angleški letal. maršal Owen Tudor Boyd je pri poletu iz Egipta zasilno pristal v Siciliji; Italijani so ga ujeli.

Kakšen bo mir med Francijo in Nemčijo, sam ne vem, zakaj Francija je silovito porazena, je izjavil maršal Petain.

Do 23. novembra t. l. je bilo po angleških virih sestreljenih nad Anglijo 2943 nemških letal, Angleži pa so jih izgubili 825; Nemci so izgubili do 4500 pilotov.

Japonska letala so doslej vrgla 130.000 bomb, ki so ubile in ranile 25.000 ljudi in porušile 68.000 hiš.

Remunija je pristopila k trozvezni Nemčija-Italija-Japonska.

Za novega poslanika Sovjetske zveze v Nemčiji je imenovan Dekanov; doseđanji Skvarčev je odpoklican.

V vsej Remuniji bodo smeli en dan v tednu prodajati samo koruzni kruh.

Najmanj 3000 vagonov bo dala letošnja žetev sončnic na Madžarskem.

Predajno cen za tobak je zvišal madžarski finančni minister v vsej Madžarski za 30%.

Hitler je prišel pretekli teden na Dunaj, kjer ga je množica navdušeno pozdravljala; prisostvoval je podpisu dogovora o pristopu Madžarske k trojnemu sporazumu.

Madžarska je podpisala dunajski sporazum, ostane pa še nadalje nevtralna, poročajo iz Budimpešte.

V nemško vojne mornarice sta bili vključeni veliki novi oklopnički >Bismarck< in >V. Tirpitz<.

Po vsej Sovjetski Rusiji se preseljavili tridesetletnici smrti velikega ruskega pisatelja Leva Tolstega.

4,3 milijona prebivalcev ima sedaj rusko glavno mesto Moskva.

Avstralski letalci so v sedanji vojni zbili 537 nemških letal.

Tudi Slovaška je 24. novembra pristopila k trojni zvezi.

Nešteto dopisov smo prejeli, v katerih naročniki in bralci »Slovenca«, »Slovenskega doma« in »Domoljuba« žele, naj bi se rok za naročilo

»Slovenčevega koledarja« po 10 din podaljšal

Ker je teh želja zelo veliko, smo sklenili, da jim ugodimo in zato podaljšujemo rok za naročilo »Slovenčevega koledarja« po 10 dinarjev **nepreklicno do 8. decembra t. l.**

Poudarjamo ponovno, da stane koledar za naročnike »Slovenca«, »Slov. doma« in »Domoljuba« 10 dinarjev.

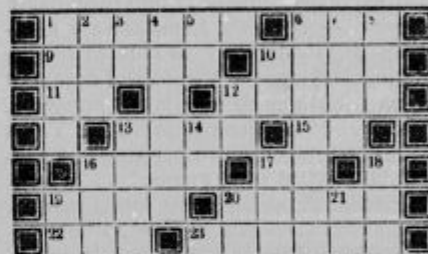
Vabimo one, ki še niso naročeni na naše liste, da se nanje naroče, kajti tudi oni lahko dobe koledar za 10 din, če naroče »Slovenca« za dva meseca, »Slovenski dom« za tri mesece ali »Domoljub« za celo leto. Koledar bo resnično lepa knjiga, ki ji druge podobne knjige še zdaleč ne bodo kos.

Naročite koledar takoi - dokler je še čas!

Japonski cesar v družbi svojih prvakov. Japonska je že več let v vojni s Kitajsko. Napadla je Kitajsko, hoteč si jo osvojiti. Zadnji čas pa je Kitajcem uspelo, da so potisnili japonsko vojsko daleč nazaj, tako da so zdaj Japonci prisiljeni prositi za mir, ki ga pa Kitajci nočejo, dokler je še kak japonski vojak na Kitajskem.

Križanka

Besede pomenijo:

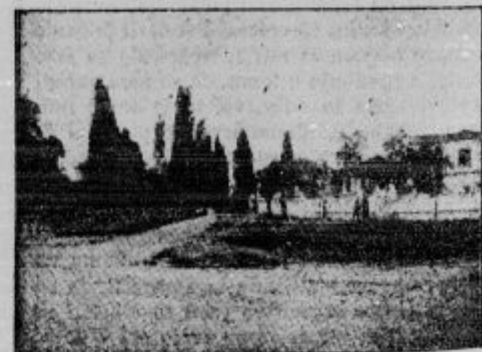
Vodoravno: 1. Železna vez, Finžgarjeva ljudska igra. 6. Velika posoda. 9. Taka, ki nič ne vidi. 10. Listnato drevo. 11. Kratica naše poročevalske agencije. 12. Denarna enota. 13. Bistroiden rokodelce. 15. Pijača starih Slovanov. 16. Zvito nejanje (tujka). 17. Svetniška kratica. 19. Del telesa. 20. Balkanska prestolnica. 22. Sorodnik. 23. Pravni postopek, razvoj.

Navpično: 1. Sleherni. 2. Kratko žensko ime. 3. Izraz pri kartah. 4. Vojni strup. 5. (Nje) ga. 6. Nepravi sin. 7. Drag kamen. 8. Darilo. 10. Kratica vprašalnica. 12. Kratica družabnega naslova. 13. Planet. 14. Star veznik. 16. Stevnik. 17. Kurivo, gradivo. 18. Tri in dvajseta in devetnajsta črka v abecedi. 20. Ploskovna mera. 21. Nikalnica.

Rešitev zadnje križanke:

Vodoravno: 1. Tolik. 6. Lubadar. 8. Noga. 9. Atos. 11. Lepo. 12. Eben. 13. Mama. 15. Ihan. 16. Radovan. 18. Rabat.

Navpično: 1. Tugomer. 2. Oba. 3. La. 4. Ida. 5. Katehet. 6. Lopar. 7. Roban. 8. Nem. 10. Sen. 14. Ada. 15. Iva. 17. Ob.

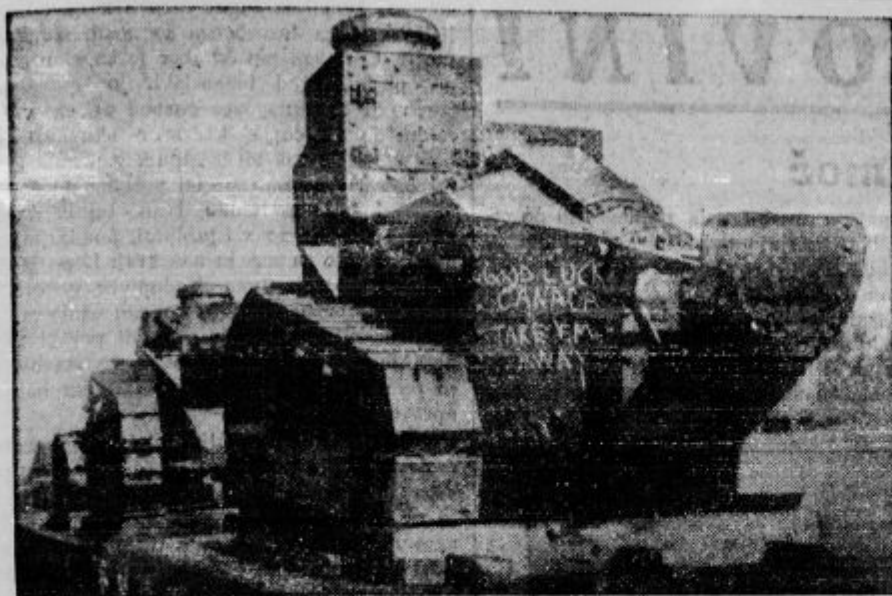
Tirana, glavno mesto Albanije. Grki se mu z vsakim dnem bolj bližajo. Albanci prehajajo v večjem številu na grško stran ter nagajajo italijanski vojski tudi v sosedju.

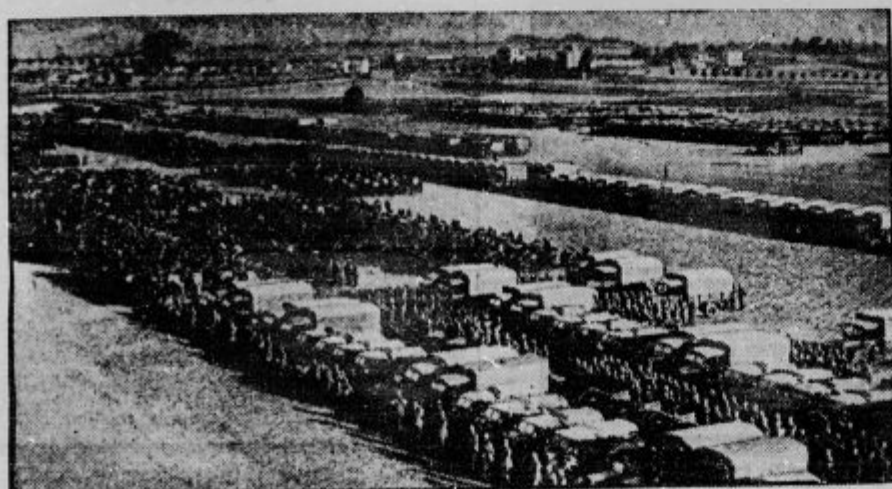
Izlepši kras naših slovenskih domov. Jugovic Matevž in Marija od Sv. Duha pri Skofji Loki ob 50 letnici zakonskega življenja v krogu svojih sinov in hčera, vnukov in vnukinj. V sretnem zakonskem življenju se jima je rodilo 14 otrok.

Znamenje miru in znamenje vojne. Nemško letalo sredi miroljubne črede ovac

Amerika podpira s svojim orožjem Anglijo. Ameriški tanki, ki so namenjeni Angliji

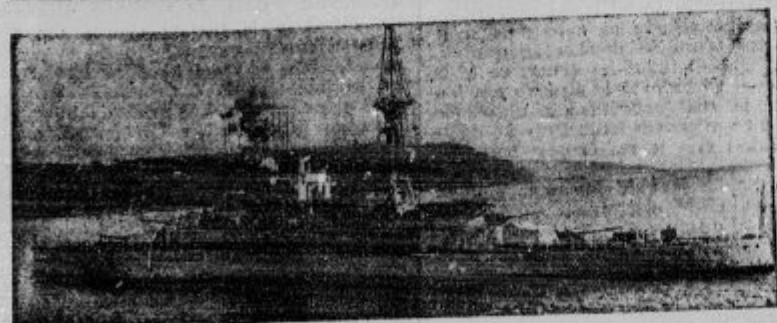
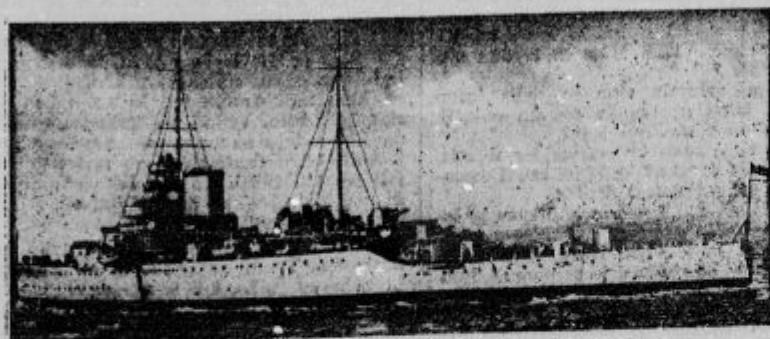
Italijanske čete v afriški puščavi čakajo na povelje za odhod. Prej se je veliko pisalo o pripravah za italijansko ofenzivo v Afriki, zdaj pa so taki glasovi nekam utihnili

Italijanski motorizirani oddelki defilirajo po gladkih italijanskih cestah. V Albaniji se motorizirani oddelki niso obnesli

Ameriški raziskovalec Byrd na južnem zemeljskem tečaju, kjer vlada večni led in sneg, se bori s nešteti težavami. Slika pove, kako rešuje pasjo v rego iz ledenega prepada

Glavna moč Anglije je v njenem brodevju, ki križari po vseh morjih in išče sovražnika. Slika predstavlja dve angleški bojni ladji v Sredozemskem morju

»No, kako pa kaj nesejo tvoje kokoši?«
»Kar pohvaliti se moram. Do sedaj ni bila še niti eno jajce gnilo.«

PO DOMOVINI

V slogi je moč

V skrajnem kotu kamniškega sreza leži ob bivši kranjsko-štajerski meji župnija sv. Gotarda. V tej majhni fari je vendar zadruga, ki je bila letos dograjena.

Ze 14 let deluje Mlekarska zadruga v St. Gotardu v korist vsemu okraju in v gospodarsko pomoč siromašnemu prebivalstvu. Požrtvovalne člane in delovni odbor, ki vrše

svojo nalogo nesebično in z ljubeznijo do združništva, potrjuje nova mlekarstva stavba, ki je bila letos dograjena.

Dne 17. novembra je obhajala župnija lep praznik. Ta dan je gospod dekan iz Blagovice blagoslovil novo vaško kapelico s kipom presv. Srca Jezusovega in novo zadrugo mlekarstvo stavbo. Ob 2 popoldne je dolg

sprevod krenil iz župne cerkve k novi kapelici. Kip Srca Jezusovega so nosili slovenski fantje. Cerkevni pevski zbor je zapel primerne pesmi. Pred blagoslovitvijo mlekarstva stavbe ji imel nagovor gospod dekan, v katerem je poudarjal zadrugo skupnost. Po blagoslovu je naš bivši župnik g. Franc Pfajfar opisal delo zadruge od početka do danes, nakar nam je g. Benko Ivan, tajnik Zveza mlekarstvih zadrug v Ljubljani, poudarjal pomen zadruge za nas in naš kraj. Lepo je domači g. župnik Ivan Vodopivec govoril o skupni ljubezni in delu do združništva. — Po končanih govorih je nastopil pevski zbor, nato je bil ogled prostorov nove stavbe, ki so zelo primerno urejeni po nasvetu banske uprave.

Udeležba je bila kljub slabemu vremenu zelo velika in gre zahvala vsem članom, posebno članom iz Blagovice in Čemšenika, ki so niso ustrašili dolge poti. Ta slovesnost bo nam zadrugarjem ostala v trajnem spominu. Novi Zadrugi dom naj nam bo naše skupno ognjišče zadrugnega dela in stebel zadrugne misli.

Postavimo Kreku spomenik!

V sredo 27. novembra je minulo 75 let, od kar on je rodil naš narodni vojštalj dr. Janez Ev. Krek. Njegovo življenjsko delo živa in poučna knjiga, lahko rečemo, danes najpotrebnejša. Lik njegov je živa beseda in narodna vzgoja in samovzgoja. Njegove ideje in njegov brezmejni idealizem naj bo vsem današnjim raznim kulturnim delavcem. Vse svoje življenje je posvetil in žrtvoval za slovenstvo. On se je slovenstvu posvetil na nesebičen način kakor noben drug javni delavec. Zato zasluži, da mu postavimo viden spomenik, ki naj bi bil spomenik Krekovi nesebičnosti. Predvsem so v to poklicani njegovi sodobniki in pa tiste ustaoce, katerim je Krek postavil temelje. Tem kličemo ob 75 letnici njegovega rojstva: Darujte

Ljubarski:

O Č I M

Povest iz domačega življenja.

Njun odhod ni vzbujal pozornosti med sosedmi. Mislili so, da imata opraviti na sodišču zaradi napada. Saj so bili tiste dni zaslišani tudi drugi vaščani; nekateri kot priče dogodka samega, ostali pa so dajali pojasnila o življenju in razmerah napadaleca.

Sestavljanje izročilne pogodbe je trajalo precej časa. Šele popoldne sta opravila pri notariju: Ivan je spel napregel konja in zavil iz trga po drugi, nekoliko daljši poti. Čemu pa to? ga je vprašal oče, ki je bil že naveličan vožnje.

»Več sveta bova ogledala,« se je nasmehnil Ivan. »Danes je priložnost. Nalašč ni, da bi se vozila okrog po cestah.«

»Kakor hočeš.« Kot novemu gospodarju mu je dal veljati.

Ustavila sta se ob lični občestni hiši z novim gospodarskim poslopjem. Tukaj je bila gostilna, poznana daleč na okoli. Pri Smoletu se je reklo: že ime je vsebovalo ugled in premoženje. Smolet je poznal tudi Breznik kakor vsakega boljšega gospodarja. Pozdravila sta se kot stara znanca, dasi zavoljo daljave nista mnogo občevala.

Ivan je zapeljal na dvorišče in dal konjema zobanja. Smole pa je prijel pod pazduho Breznika ter ga vedel v boljšo sobico, kjer je čakala že pogrnjena miza.

»Kod pa hodita, Stefan?« ga je vprašal, ko se je beseda nekoliko poglobila. »Pa danes?«

»Važno opravilo nič ne vpraša, ali utegeš.« — Breznik mu ni mislil povedati resnice.

»Vem, vem,« je kimal Smole. Zadovoljno si je mel roke, da so pokali členi.

»No, kaj veš?« ga je prijel za besedo.

»Kar vesta dva, vé pol sveta... Kaj bi skrivali in tajili!«

»Na zvon še ni treba obefati,« je bila Breznikova želja.

Rejeni krčmar si je položil prst na usta.

Vstopil je Ivan v spremstvu Smoletove hčerke. »Tončka, zasudi se, pa vina na mizo!« ji je zaklical Smole. »Tudi Mina in Ivanka naj se kaj pokažeta!«

Tončka je prinesla vina in sedla tesno zraven Ivana. Mina in Ivanka pa sta obložili mizo s toplimi in z mrzlimi jedili.

Prizibala se je mati krčmarica ter se stisnila k Brezniku. Odmaknil se ji je, zakaj osamljen kakor je bil, ni maral družbe.

»Poglej ga no, kako se me boji!« se je šalila Smoletova boljša polovica. »Saj ne bo Rezika hudal! Bila jo je sama ljubeznjivost.«

»Premalokdaj se vidita,« je pripomnil Smole. »Pa se bomo že privadili drug drugemu. Odlej bomo bolj domači...«

»Mhm.« — Breznik je razumel, kam merilo besede. Pozorno je gledal Ivana in Tončko, njegovo zaročenko. »Dekle ni napačno,« si je mislil, »in precej časa se morata že poznati. Fant ni slabo izbiral; tukaj bo denar, če je le kje na svetu.« — Občudoval je fantovo navihnost, ker mu je znal prikriti, kar ni uspelo njemu, ko je bil v njegovih letih. Prav je, da se je umaknil; zakaj svet je res čedalje bolj prebrisan.

»Pijmo!« Smole je nalil kozarce. Vino se je isknilo in teklo kot olje. Izpili so do dna, drug drugemu na zdravje.

Prišlo je do važnega razgovora. Ivan bi bil moral začeti, pa se je nekam obotavljal. Smole ga je dregal in dregal, dokler ni vstal in predstavil očetu svoje zaročenke. »Ali vam ugaja?« je vprašal srmežljivo.

»Mislim, da bo prav,« je izrazil svoje zadovoljstvo. »Ampak nasukan pa si, nasukan!«

»Zakaj, oče?« je sin pobesil glavo.

»Jaz nisem mogel utajiti svojemu očetu, ti si me pa premotil...«

»Ali ste hudi name?« so ga zadeli očetovi očitki.

»Eh, kaj bom hudi! Saj sem te še celo pohvalil!«

Breznik in Tončka sta si segla v roko.

Spet je bilo treba piti in pospraviti vse, kar je bilo naloženo na pisanih krožnikih. Pomagali so jima tudi Smoletovi, ki so nalašč priredili skupno kosilo. Vedeli so, kako morajo ravnati, da jih ovijejo okrog prsta. Smoletova gostilna je stala blizu trga; zlasti ob nedeljah so prihajali semkaj boljši gostje. Izkušeni Smoletovi ni manjkalo in kar je bilo največ: znali so jih spretno uporabljati.

Breznik že ni bil zdavnaj tako imenitno postrežen. Trudil se je, da bi bil tudi zgovoren in zabaven, tako kot se spodobi očetu, kadar ženi sina. Pa mu ni uspelo. Njegove misli so tavale po mračnih pisarnah sodišča, kjer je neke med papirji že zapisana njegova usoda.

Pojedina je trajala skoraj vse popoldne. Ivan se kar ni mogel ločiti od svoje izvoljene neveste. Oče je vrgel na mizo bankovec, a mu ga je vrnil Smole s pripombo, da je že vse poravnano. »Pa še kaj pridita!« je dejal obema. Ivan ga je povabil v Orešje. »V nedeljo vas bomo pričakovali.«

Pomagal je očetu na voz in sedel zraven njega. Poslavljanja ni bilo ne konca ne kraja. Ko sta prispela domov, se je že mračilo.

IX.

Prostorna gorska planota pod visoko planino je sličila živalskemu sešmiku. Večerno sonce se je bližalo zatopu. Pastirji so trobili v rogove in zganjali živino v lesene staje. Čulo se je cingljanje zvoncev in ropotanje z zeharji. Čim so pomili posodo, se je pričela molza.

za Krekov spomenik! Doslej so darovali: inž. Metod Starman din 20.—; Kovinarska zadruga »Plamen«, Kropa din 500.—; Zivnorejska zadruga, Boh. Bela din 72.—; Hranilnica in posojilnica Smartan ob Paki din 100.—; Ing. Podpečan Alojzij, Belgrad din 50.—; Kralj. banska uprava dravce banovine din 5000.—; Levstik Andrej, Slovenske Konjice din 25.—; neimenovan din 300.—. Skupna vsota znaša din 40.700.—. Ker je to določen prostor za spomenik, ki bo stal v okviru Slovenskega doma, iz katerega se bodo širile Krekove ideje, zato dozoreva postavitev Krekovega spomenika od dne do dne. Zato velja vsem klic: Postavimo Kreku spomenik!

Iz raznih krajev

Prežganje. Nepoklicani gostje (tatovi) so se oni dan oglasili v Volavljah pri Alojzu Jelnikarju in mu odnesli vso obleko in še neke druge reči v vrednosti 5000 din. — Knjižnica Prosvetnega društva posluje vsako nedeljo po krščanskem nauku v občinski pisarni. — Skoraj vsi naročniki »Domoljuba« in »Slovenca« so se naročili na »Slovenec« koledar, ki ga že težko pričakujejo. — Uprava »Domoljuba« sporoča, da lahko že sedaj obnovite naročnino za »Domoljub«, »Bogoljub« in »Slovenec« pri poverjeniku omenjenih listov, na Prežganjem v trgovini. Naročnina za »Domoljub« in »Bogoljub« je ista kot lani, »Slovenec« je nekoliko dražji. Vsi v boj za dober katoliški časopis!

Slovenske Konjice. Naročnikom »Domoljuba«! Mesec december je čas širjenja katoliškega tiska. Sedanjí čas to to posebno današnje splošno delo narekuje vsem, ki jim je do dobrega čitva. Vsaj enega novega naročnika naj pridobi vsak stari naročnik. Naročila sprejema uprava »Domoljuba«, Ljubljana, Kopitarjeva 6, ali pooblaščenec »Slovenec« uprave v Slovenskih Konjicah. — Kakor smo zadnjič brali, bo priredila Kmečka zveza v Slov. Konjicah dva enodnevnega kmetijsko-strokovna tečaja in sicer 4. in 11. decembra. Tečaja bosta v prosvetni govarni. Opozarjamo na to naše mlade kmečke ljudi. — Tekom zime bo v našem okraju tudi več kmetijsko-gospodarskih tečajev. Pozdravljamo!

Sv. Gregor. Rojaki dr. J. E. Kreka privedejo v nedeljo 1. decembra ob 3 popoldne pod okriljem tukajšnjega Prosvetnega društva 75. letnico, kar je zagledal luč sveta eden največjih sinov slovenskega naroda! Sporedi proslave bo

obsegal 10 točk. Govor o dr. Kreku bo imel g. prof. Peter Eržen iz Kočevja. Na sporedu so tudi narodne pesmi in nastop vseh naših organizacij. Poesben poudarek slavnosti pa bo prizor »Ob grobu dr. J. E. Kreka«. — Naj bo ta dan res praznik narodnega zedinjenja, še posebej za našo župnijo, iz katere je izšel eden najzaslužnejših mož slovenskega naroda. Pohitite ta dan k Sv. Gregorju, da se skupno oddolžimo njegovemu spominu in praznujemo praznik zedinjenja!

Raka pri Krškem. Na Gmajni je dopolnila življenjski tek priletna mati-vdova Frančiška Metelko. Večna luč! — Vinska kaplja je že skoraj razproganla. Pomladi jo bo kar težko dobiti. V splošnem pa vinogradniki s skrbjo gledajo v prihodnost. Za vino in sadjerdue kraje Dolenjske je bilo letos v resnici leto trpke preizkušnje.

Št. Ožbalt pod Učakom. Na zadnjo nedeljo po binkošti smo pokopali staro mater Frančiško Podbevek s Podmilja. Pokojna je dosegla lepo starost skoraj 86 let. Bila je dobra krščanska mati in je v pravem katoliškem duhu vzgojila svoje otroke. Naj ji je Bog plačnik za vse dobro! — V teh hudih časih se odločno oklenimo Cerkve, zato bomo v adventnem času radi hodili k daritvi sv. maše! Še nekaj, mladeniči, v naše katoliške vrste, nič se ne bojte, kaj bo ta rekel, ne imejmo strahu pred ljudmi! Pravijo nekateri, da Učak spada pod št. Ožbalt. Ne se prenačljivi! Le počasi, ker v št. Ožbaltu gledamo ne na denar, ampak na dobro voljo za skupnost delovanja k cilju.

Školja Loka. V soboto 30. novembra zvečer bo ob 8 v Društvenem domu proslava državnega zedinjenja. Igra godba »Lubnik«, pevske točke, neklemacije in simbolične vaje. Slavnostni govornik pride iz Ljubljane. Vsi vabljeni, brez vstopnine. — V nedeljo popoldne ob pol 4 se bo ponovila igra »Ciganic«. — Vincencijevo konferenca se pripravlja na Miklavževo obdarovanje otrok, ki bo 5. decembra popoldne ob treh v Društvenem domu. Darovi se hvaležno sprejemajo. — V Belgradu sta se mudila gg. dr. Hubad in svetnik Planina, ki sta posredovala v zadevah občine pri raznih ministrih in bila sprejeta tudi pri našem voditelju dr. Korošcu in ministru dr. Kreku. — Navdušena cerkevna pevka in vneto prosvetna delavka gđ. Francka Sever se je v ponedeljek poročila z g. Jakobom Žitnikom iz Hoste. Bilo srečno in blagoslovljeno!

75 letnica Lee Faturjeve

Te dni je praznovala 75letni rojstni dan pisateljica Lea Faturjeva. Ker je sotrudnica »Domoljuba«, je prav, da se spoštovane pisateljice spomni v nekaj vrsticah tudi naš list.

Lea Faturjeva je izredno talent, ki bi se ob globljih študijah in razmerah mogel povspeti v prvovrstno pisateljsko moč. Tako pa je Faturjeva ostala vse

življenje samouk in tudi kot taka ustvarila dela, ki so ji v čast in ki jih ljudstvo rado čita.

Lea Faturjeva se je rodila v kraškem Zagorju na Pivki in je obiskovala samo nekaj razredov ljudske šole. Kot šivilja se je preživljala v Gorici in Ljubljani. Zda pa še vedno pomaga pri gospodinjstvu svojemu bratu upokojenemu železniškemu ravnatelju dr. Faturju.

Za 75letnico Leo Faturjevo gotovo ni mogel nihče bolj razveseliti, kakor odličitev Jugoslovanske knjižarne, da ji letos izda vsaj izbor njenih najboljših del, kar bi že davno zaslužila. Tako bo tudi Lea Faturjeva doživela, da bodo njena dela izšla tudi v knjigi in se uvrstila tako med dela slovenskih pisateljev, kot izredna močna po epiki zamisli, po izrazu jezika, v katerem je gotovo mojstrica, ter po plemeniti tendenci, ki je v njej, in ki jo označuje za eno najboljših in najbolj priljubljenih slovenskih ljudskih pripovednikov, vsakogar pa med eno najboljših pisateljic, ki jih imamo tako malo.

Moravce. Na zadnji Martinov semenj so prignali mnogo živine, zlasti debelih volov, od katerih je bilo mnogo prodanih. Cene so se gibale med 8 in 9 din. Drage so bile tudi krave in mlada živina, le za prašice ni bilo kupčije. — V Prikrici je umrl posestnik France Ravnikar, star 84 let. Bil je dober gospodar, zaveden krščanski mož in skrben družinski oče. Na »Domoljub« je bil naročen nad 40 let, pa tudi na druge katoliške časopise. Večni mir in pokoj! — V Argentini se je med prežganjem lesa po-

Na vinožnju planine je čepela razdrapan pastirska kočica, naslonjena na skalo. Ženska srednjih let in močne postave je pravkar zakurila pod kotlom za večerjo. Zraven nje je stala vreča koruzne moke.

Izenadila jo je ženska zagorelega obraza z mlačno deklico, katero je vodila za roko. — »Trudni in lačni sva,« je potožila pastirici po običajnem pozdravu. »Ves dan sva na poli.«

»Kdo pa si?« Pastirica jo je pogledala od blizu. »Ali si ali nisi — Nuša? Moja draga ciganka!«

»Vsa, kakor me vidiš. Seveda, postarala sem se, ti pa tudi. Sicer si rejena, kar znači, da ne stradaš...«

Pastirici ni ugajalo, če ji je kdo rekel, da je stara. »Deklica je nedvomno tvoja hčerka,« je prezrla neljubo opazko.

»Nimam hčerke,« je odvrnila. »Pa o tem pozneje, ko se okrepčava. Ali imaš kaj za žlodec?«

Prinesla jima je mleka in kruha. Deklica se je tresla od slabosti. Sedla je na tla in požila kruh in mleko. Nato se je naslonila in zaspala. Pastirica ji je pripravila udobno ležišče na kupu suhe trave. Revica se ji smilila; skrbno jo je odela, zakaj planinske noči so bile hladne.

Z Nušo sta po večerji ostali sami. Čepeli sta pred ognjem in pihali v žerjavico na pol ugaslih sponjinov. Tudi Mana ji je bila zvesta tovarišica. Živeli sta skupaj v šotoru ter se pokoravali istemu poglavarju.

Mana ni bila rojena ciganka. Kot hči siromašne dekle je zrasla pri trdosrčnem gospodarju, ki jo je preobkledal z delom, za plačilo pa pretepal. Nekoč jo je obdolžil, da mu je ukradla nekaj denarja. Revica je bila nedolžna, a ji tega niso verjeli. V strahu pred neupravičeno kaznijo je pobegnila v gozd med cigane.

Tam je ostala vse do tlej, dokler ni dorasla. Tedaj je porabilo priložnost in pribežala k nekemu kmetu za pastirico. Vse poletje je navadno prebila v gorovju.

Ciganov Mana ni rada videla, toda Nuše ni mogla sovražiti. Pa tudi ciganka jo je ohranila v prijaznem spominu. Zaupala ji je skrivnost svojega prihoda ter jo prosila, naj ji napravi neko uslugo.

»Kakšno?« je strmel v ciganko. »Veliko ne bom mogla storiti, ker sem dekla...«

»Stori, kar je v tvoji moči,« ji je pihala na dušo. »Privedla sem ti siroto, ki je bila napoti nekemu človeku. Menda je bil njen oče; bila mu je odveč ter se je hotel znebiti. Ako jo sprejmeš pod streho, boš storila veliko dobro delo, ter boš obenem tudi nekaj zaslužila.«

»Naj ostane,« ji je rada ugodila. »Hrane ji ne bo zmanjkalo in zabavala se bo z ovčicami na paši.«

Ciganka se ji ni mogla dovolj zahvaliti. Zabičala ji je, naj je ne izda, če bi jo vprašali, kdo ji je dal deklico v varstvo. »Izmislj si, kar hočeš, saj si živela med cigani. Imel jo zmeraj pred očmi, da boš slišala, s kom se pogovarja. Ako se ji bo tožilo po materi, tedaj jo brž potolaži. Glej, da ne bo izgovarjala njenega imena, niti kraja, kjer se je rodila. Oboje mora pozabiti.«

Obhlubila ji je, da bo na otroka skrbno pazila. »Zmeraj bo pri meni ter ne bom dala, da bi jo moji ljudje po čem vpraševali. Toliko moči že imam, da bom to preprečila.«

Nuša ji je stisnila v roko tri svetle križavce. »Za trud, da se ne boš zastoni ukvarjala z otrokom!« — Mana ni pričakovala takega darila. Pripravila ji je ležišče ob speči deklic; ciganka pa je raiši ostala pred ognjem, kjer se je zvil v klobčič in zadrnila. Čim se je pričelo svitati, jo je ubrala v dolino.

Deklica se je zbudila, ko je že sijalo sonce. Zagledala je neznani obraz pastirice in pričela

milno jokati. Kruh, namazan s smetano, jo je trenutno pomiril. Toda spet se ji je stožilo po domu, po bratu in dobri mamici. Zakaj je oni večer v šotoru poduhala dišečo tekočino? Strup, ki je bil skrit v steklenici, jo je tako omamila. Zavedla se je v zaprtem vozu, kjer jo je nekaj tako prijetno zibalo. Začula je peketanje konjskih kopit, voz je hitel v daljavo. Njena spremeljavka se ji je venomer dobrikala. Kod sta se vozili, deklica ni mogla vedeti: na vozu je bila tema in okna so pokrivali temni zastori.

Izstopili sta v ozki gozdni dolinici med hribovjem. Voznik in spremeljavka sta se menila v jeziku, ki ga deklica ni umela. Najbrž sta se dogovarjala, kie naj jo počaka. Nato je zamahnil z bičem in voz je izginil v daljavo. Ciganka jo je prišla za roko in zavila v gorovje.

Mana je bila v svoji obljudi vestna in natančna. Čim se je deklica zaglobila v svoje grenke spomine, jo je pobožala in razvedrila. Pokazala ji je čredo ovac ter ji rekla, naj si izbere živalico, ki ji najbolj ugaja. Izbrala si je belo ovčico ter jo zaznamovala z rdečim trakom. Se zvonec ji je bilo treba obesiti na vrat in deklica je bila srečna. Oh krotki živalici je pozabljala svojo bridko usodo.

Skrbna varuhinja jo je čuvala kot svojo hčerko. Tudi njena mladost je cvetela med bodečim trnjem. Kruh, ki ga je uživala, je bil grenak in namočen s solzami. Deklica, zavržena in preganana iz domače hiše, je našla vsaj usmiljeno srce in varno zavetje: ona sama pa je morala bežati v gozd med cigane.

Deklica se je navezala na Mano kot na rodno mater. Povsod ji je sledila, kjer koli je bila zaposlena. Sem in tja je že opravila kako lažje delo. Pastirji Mane niso radi videli; zaradi njene osornosti so jo nekateri celo črtili. Otroka pa niso mogli sovražiti, čeprav so domnevali, da je njena hčerka.

(Nadaljevanje prihodnj.)

nesrečil Anton Avbelj iz Svinj pri Moravčah. V Franciji pa je pri delu v rudniku zasulo Franceta Urankarja z Limbarske gore. Oba sta odšla v tujino z namenom, da bi zboljšala svoje gospodarstvo, pa jima je smrt prekrizala načrte. Bodi jima lahka tuja zemlja! — Imeli smo higienško razstavo, združeno z večernimi predavanji, ki so bila dobro obiskana. Predavanja so bila ves teden; zadnja dva dneva pa sta bila določena brezplačnemu preiskovanju prebivalstva. Zlasti med mladino so zdravniki ugotovili mnoge bolehnosti, ki bi jih na višinskem podeželju ne bilo pričakovati. Svetovali so, naj starši ne dajejo otrokom nobene alkoholne pijače. Otroci naj dobivajo zdravo in tečno hrano; pazijo naj, da se na poti v šolo ne segrejejo in nato prehitro ohladijo. Odrasli naj se pod nobenim pogojem ne ženijo med sorodstvom.

Ribče pri Moravčah. Zalostno so zapeli zvonovi pri Sv. Miklavžu in naznanjali po vsej posavski in moravski dolini tužno vest. V Ribčah je umrl Škerjanc Janez, ki je bil eden najboljših katoliških mož, njegova hiša pa je bila že dolgo vrsto let naročena na »Domoljuba« in druge katoliške časopise. Bil je dolgo časa v Ameriki, kjer si je s pridnostjo prihranil toliko, da si je kupil lepo posestvo. Bil je odbornik občine Kresnice. Njegov veličastni pogreb je pričal, kako je bil priljubljen. Na njegovi zadnji poti so ga spremili gasilci iz Ribč, katerih član je bil pokojnik, občinski odbor z g. županom in krajevni žolski odbor, mnogo drugih ljudi ter lovci, ki je bil tudi njihov član. Darovali so mu mnogo vencev in šopkov, pevci pa so mu ob odprtem grobu zapeli ganljivo žalostinko. — Dragi Janez, zdaj pa počivaj mirno tamkaj v blagoslovljeni moravski zemlji! Tvojo potro družino pa naj tolaži ljubi Bog!

Šmartno pri Liti. Letošnji Martinov semenj je bil rekorden, kajti toliko živine in drugega blaga že par let ni bilo na sejmišču. Tudi prodajalo in kupovalo se je veliko in že po primernih cenah. Prvovrstni voli so bili prodani po 9–9,25 cin za kg, voli druge vrste po 8–8,50 din, tretje vrste pa od 7,50–8 din. Krave, debele, od 7,50–8 din, ovce od 150 do 200 din, jagnjeta pa od 80–120 din. Tudi kramarski sejem se je zelo dobro obnesel. — Z gradajo nove ceste Šmartno–Debeče–Metnaji–Stična se v predelu »Hruševje« pridno nadaljuje. Nova cesta bo blizu 6 km krajša od do-

sedanje in velike gospodarske važnosti za naš kraj. — Pred kratkim je bil dovršen tudi del nove ceste v naši občini do meje v Bukovju, tako da je cestna zveza med Šmartnim in občino Primskovo končno vendarle vpostavljena, kar je prav posebno za Primskovčane velikega gospodarskega pomena. — Občinska uprava je naročila pri banovinskem prehranjevalnem uradu potrebno množino moke in koruze. Da se izognemo pomanjkanju hrane spomladi, je zelo potrebno skrajno varčevanje

Franjo Neubauer:

Dan naših nad

Zjedinjenja dan je od zarje prižgan, žari in leskeče čez grič in ravan.

In naše veselje hiti mu naprot, ker upa od njega darov in dobrot.

Biti teč tega dneva in čist je sijaj, sladak in prisrčen njegov je smehljaj.

Kot žarki pomladni ta dan je razlit, in medel kot sonca jesenskega svit.

Leskeče vrh naših gor in dolin, na slavo in srečo budi nam spomin.

Nešteto mladostnih oživlja nam nad in zida nam lepše bodočnosti grad.

z živčjem. Posebno občutno bodo prizadeti še naši kočarji in viničarji, ker je bila tudi letina vina porazno slaba. Zato bo treba od strani merodajnih oblasti podvzeti vse potrebno, da se revnim slojem izdatno priskoči na pomoč.

Tratice na Dolenjskem. Poslovil se je od nas g. župnik Supin Karel, ki je odšel na svojo novo župnijo Sv. Jakoba ob Savi. Med nami je živel in vnelo deloval za čast božjo in zveličanje naših duš 11 let. Naj Vam bude na tem mestu izrečenih par besed v zahvalo za Vaš trud pri nas. Po Vaši zaslugi imamo elektriko v vsaki hiši, prav tako lep božji grob, novo monštranco, ker je prejšnja bila pred leti ukradena in mnogo drugih novosti, ki

jih ni mogoče vseh naštet. Tudi župnišče je bilo prenovljeno in vaa gospodarska poslopja, ki so fari v ponos. Marsikateri faran se Vas bo hvaležno spominjal, ker ste mu šli radevolje na roka v pomoč v kakršnih koli težkočah. Hvala vam za vse; Bog vas ohranja zdravega in zadovoljnega. Ob priliki nas še kaj obiščite!

Trojane. Kulturno-prosvetni odsek tuk. gasilske čete opozarja svoje članstvo in vse prijatelje knjig, naj redno posejajo odsekovo knjižnico v gasilskem domu, ki je odprta ob nedeljah od 2 do 3 popoldne. V zadnjem času smo pomnožili svojo dosedanja zbirko in vsak si lahko izbere, kar ga zanima. Člani dobe znanprej knjige brezplačno. Pristopajte! Odbor KPO.

Tržič. V nedeljo sta praznovala 60 letnico poroke Mršol Franc in Jožefa Okorn. Moč ima 85 let, žena pa 79. Dorastlo jima je 9 otrok, od katerih jih je še 5 živih. Oba sta še trdnega zdrava. Otroke sta znala vzgojiti v pravem katoliškem duhu in zato so jim v ponos in zadoščenje. Slavljenčema želimo, da bi jih Bog ohranil še dolgo vrsto let!

Teplise. Doma pred hišo se je igral štiriletni Mlinarjev Tonček pod materinim nadzorstvom. Nenadno pa je izginil. Iskanje okrog sosedov je bilo zaman, kaj če je zašel v vodo? In res so ga potegnili iz vode nedaleč od mlina, kamor ga je zanesla voda. Za nadarjenim in pridnim Tončkom žalujeta mati in oče in vsi, ki so poznali dobrega otroka. — Na Vernih duš dan se je odpravila k sv. maši Frančiška Pelko, po domače Gašperca iz Obrha. Odšla je od doma v trdi noči že ob štirih. Vzela je s seboj svetilko in dežnik in kakor pravijo tudi denarnico z dvatisoč dinarji, ki jih je prejnil dan dobila za prah. Na bri pri Selih si je moralo spodrsniti ali pa je drugje zašla v naraslo vodo. Domači in vaščani so jo dolgo iskali noč in dan, a zaman. Voda je bila preveč narasla in kalna. Šele v nedeljo po 17 dnevih so jo dobili daleč doli pri Barbičevem mostu v Krki. Niso pa dobili pri njej ne dežnika in ne denarnice. Pogreb rajne je pokazal, kako je bila povsod spoštovana. Preostali pa izreka mo iskreno sožalje. — Izraška družina Prosvetnega doma je s lepim uspehom igrala igro »Mlinar in njegova hči«. Igralci so dramo ponovili v Prečni, tudi v splošno zadovoljnost. Za božični večer pa pripravljajo lepo igro, ki nas bo vpejala v božične praznike.

Dolenja vas pri Ribnici. Naše Prosvetno društvo je polagalo račun o svojem delu v preteklem

GOSPODAR SVETA

»Tudi če do noči tukaj ostanemo, ne bomo mogli ničesar več dognati,« pripomni Smith ves nevoljea. »Vrniti se bomo morali, gospod Stroke, če hočemo do noči dospeti v Gasden.«

Ker nisem odgovoril in ostal zamišljen na mestu, pristopi k meni.

»No, gospod Stroke, vi ničesar ne rečete, moram ne niste razumeli.«

Moram reči, da me je v resnici stalo mnogo truda, da sem se namenil zopet vrniti se, ne da bi kaj dosegel.

Pa kaj naj storim? Mar je bilo v moji moči, da prebijem ta nasip, ali da preplezam te nedostopne stene!

Hočeš nočes sem se moral vrniti in ko sem vrgel poslednji pogled na Orlovsko gnezdo, sem očel za mojimi spremiljevalci, ki so se že začeli spuščati po strmini navzdol.

Navzdol je šlo brez težav. Po petih urah hoje nas je sprejel upravitelj farme v svoji sobi in nas tolažil z obilno jedajo in pijačo.

Medtem, ko sem se zastojil trudil, da bi zaspal, sem premišljal, bi li ne bilo najbolje, da ostanem nekaj dni v mestu in se temeljito pripravim za nov vzpon na Orlovsko gnezdo. Seveda ni bilo mnogo upanja, da bi bil drugi srečnejši od prvega.

Slednjič se mi je zdelo najpametneje, da se vrnem v Washington in podam poročilo go-

spođu upravniku policije. Tako sem se naslednji dan zvečer poslovil od gospoda Smitha in se odpeljal na železniško postajo.

IV.

Skrivnosten avtomobil polni domišljijo radovednih ljudi.

Štirinajst dni potem, odkar sem se vrnil v Washington, je javnost presenetil čuden dogodek, ki je ostal prav tako skrivnosten kot pojavi okrog Orlovskega gnezda.

Sredi maja so objavili pensilvanski časopisi, da se včasih vozi po cestah okrog Filadelfije neko čudovito vozilo, katerega zaradi strahovite brzine nihče ne more spoznati. Samo v tem so si bili vsi edini, da je neke vrste avtomobil.

V tisti dobi so najdovršenejši avtomobili mogli prevoziti do 180 km na uro. Ta čudni stroj je to bržino daleko nadkriljeval. To premikajoče se strašilo je drvelo kakor vihar in napravljalo grozen ropot. Bržina je bila toliko, da se je pod pritiskom zraka lomilo vejčje obcestnega drevja. Vendar se na asfaltiranih cestah ni poznala večja sled, kot pri drugih težkih tovornih vozovih. Časopis New York Herald je bil mišljenja, da prevelika brzina zmanjšuje težo vozila.

Naravno, da so prihajale iz raznih strani Pensilvanije pritožbe zaradi takega motenja cest-

nega prometa. Nihče ni vedel, čigav je ta peklenski voz, odkod prihaja in kam je namenjen. Nekateri so ga smatrali za vozilo kakega duha iz drugega sveta, katerega upravlja sam Belcebub ali Lucifer.

Pa tudi sam satan ni imel nobene pravice dirjati po cestah Združenih držav s tako bržino brez posebnega dovoljenja in brez predpisane številke na vozu. In tako je postalo v interesu javne varnosti, da se pošljejo sredstva, kako bi se mogel razkriti tajinstveni dirkač.

Medtem so ameriški časopisi objavili vest, da avtomobilski klub priredi tekmo na cesti, dolgi 320 km, ki se končava na zapadni strani Michiganškega jezera.

Za to tekmo se je prijavilo obilno vozačev z vozili najboljših znamk. Da bi se preprečile morebitne nesreče, je oblast na dan tekme, t. j. 30. maja, prepovedala na tej cesti vsak promet.

Jasno je, da se je zbralo k tem tekmam mnogoštevilno gledalstvo iz vseh krajev Amerike in mnogo inozemcev. Stave na posamezne vozove so šle v bajno vsote.

Znak za odhod je bil dan ob osmih zjutraj in avtomobili, določeni po žrebu, so vozili v naslednjih treh minut.

V razdalji vsakega kilometra so policisti skrbeli za red.

Gledalce je najbolj zanimal cilj ob Michiganškem jezeru.

Ob pol desetih se je zgodilo sledeče: Po drugi kilometer od nekega gradiča so gledalci na cesti naenkrat zaslišali strahoten ropot, pomešan s čudnim žvižganjem, ki je bil podoben glasu ladijskih siren.

poslovnem letu na rednem obnem zboru v nedeljo 10. novembra t. l. Poročila uprave in posameznih odsekov so bila kar zadovoljiva. Ker v poletju zaradi svetovnega položaja ni bilo javnih nastopov, se je naša mladina s podvojeno silo vrgla na notranje delo. Na obnem zboru smo si sestavili tudi točen program našega dela v bodočem poslovnem letu. Pri volitvah je bil izvoljen večinoma stari odbor s duh. svetnikom K. Škuljem na čelu. Obnem zbor smo zaključili z vedno lepo: »Hej Slovenci... te Bog daj, da bi že za leto dni zopet delali naštete za bodočnost po gestu: Bogu — narodul!

Šmarina pri Liti-
ji. Pretekli teden je v Gradiških Lazih po dolgi in mučni bolezni umrla Brle Pavla v najlepši dobi stara 27 let. Bila je dobro in pošteno krščanska dekle. Naj v miru počiva, udalo-
mšenim domačim pa naše iskreno sožalje. — Žalostno je na dan celodnevnega ženjenja zapel zvonek in naznanil, da se je preselila med krilate učenke 4. razreda tukajšnje šole, Magda Grozmič. Ta slučaj je že druga smrtna žrtev davice v naši fari. Prva je pa bila 3letna Šušteršičeva punčka iz Šmarina. Rajna Magda je bila med najboljšimi učenkami v četrtem razredu. Naj se veseli med angeli in naj prosil tudi za nas — zemljane. — Starše opozarjamo, naj pazijo na otroke, kajti v zadnjem času je bilo že več primerov davice v naši občini, med njimi že dva smrtna.

Prečna. V nedeljo, dne 1. decembra ob 3 popoldne priredi Dekliški krožek in Fantovski odsek v dvorani Prosvetnega doma akademijo. Vabimo vse znance in prijatelje, da skupno proslavimo praznik Zedinjenja. Pokažimo, da smo zvesti in zavodni državljanji naše lepe Jugoslavije.

St. Jani na Dolenjskem. Popravljamo dvorano ter gradimo nov oder. Fantje z vso vneto pomagamo pri tem. Da ste videli, kako smo kopali, vozili, deske obliki, eploh kar je bilo treba prijeti za delo, to je vsak z veseljem obrazom storil. Nikdo ni rekel »jaz ne bom tega delal, marveč vsakdo »jaz bom, jaz bom«. In iz tako oddaljenih

vasi so prišli. Niso se bali slabega vremena, ne slabe poti. Na nedeljo, 3. novembra je Prosvetno društvo uprizorilo igro »Župnik iz cvetočega vinograda«, ki je krasno uspela. Na željo faranov domačih, kakor tudi iz sosednih fara, se bo igra ponovila, kakor hitro bo oder gotov. Tudi naša Mladinska kmetka zveza pridno dela. Prav lepo je proslavila zahvalno nedeljo, ko se je skupno pod novim praporom zbrala v cerkvi ter skupno pristopila k obhajilni mizi. Po sv. maši je bila blagoslovitev novega prapora, kateremu je kumovala nadsv. poštvalna gđ. učiteljica Ivana Smole. Po končanem sv. opravilu pa je imel gosp. senator Janez Brodar krasen govor, v katerem je orisal pomen MKZ.

Stranje. Malo spomina naj ohrani »Domoljub« svojemu dolgoletnemu naročniku, pokojnemu Uršitu Florijanu iz Zgor. Stranj, ki je umrl dne 14. novembra t. l. Bil je še, kakor radi pravimo, mož stare korenine, uslužen, postrljiv in priazen. Zato ni čuda, da so ga že v davnih dneh postavili za cerkvenega ključarja, kar je ostal do poslednjega časa. Zanimivo ga je bilo poslušati, ko je začel pripovedovati, kako se je udeležil lova s pokojnim našim kraljem Aleksandrom v Kamniški Bistrici, kako mu je on, izkušen lovec, napovedal, ali bo ta ali oni, ki se pripravljajo na strel, tudi zadel ali ne. Zadnje leto je mož močno oslabil, vendar je ob strani svoje žene bolezni in njene težave potrpežljivo prenašal. Mir in pokoj njegovi duši! — Za prvi december pripravljamo naša prosveta zanimivo Zakrajskovo igro »Pri kapelici«. Na eviden-

Letuš. Tukaj je po dolgem in težkem trpljenju pred kratkim mirno v Gospodu zaspala blaga krščanska mati Marija Završnik rojena Vodovnik. Koliko je rajna pretrpela za časa svoje hude bolezni, to je vedela edino ona sama in ljubi Bog, ki jo je prav na prvi petek v mesecu rešil težkega trpljenja. — Stara je bila 67 let, vedno pridna kot mravlja, dokler so ji moči opuščale. Pred dobrimi 20 meseci je tudi umrla njena sestra Ana, poročena Puvenšek,

ravno za isto boleznijo. Zapušča sina in hčerko, ki pa sta že oba poročena. Blagi pokojnici bodi ohranjen blag spomin. Preostali domačim pa naše sožalje.

Novi grobovi
m Umrl so: v Celju posestnik Jakob Inkrat, v Slov. Konjicah gostilničar in mesar Ignac Penič, v Črnomlju gostilničar in mesar Josip Skubic, na Ivančni gorici mesar Josip Zajc, v Ribnici gostilničar in lesni trgovec Anton Pele, v Mariboru obratovodja Vanč Vlastimil, v Braslovčah Milko Plaskan, v Sodražici učiteljeva soproga Marija Lušin roj. Kovačič, v Kozesah pri Ljubljani posestnik Jakob Zakotnik, v Našicah v Slavoniji lastnica industrijskih podjetij Ivana vd. Šupič roj. Wacha, v Celju Frančiška vd. Tavčar roj. Osana, v Kraljevem kapetan I. razreda pilot Ciril Peče. — V Ljubljani soproga nadzornika Zajec Frančiška, gimn. profesor dr. Viktor Peterlin, soproga kr. madžarskega majorja v p. Kornelija Aleksandroviča, uradnik OUZD Mariš Otan, v Mariboru mesarski mojster Josip Močnik.

v vodah mičignskega jezera, ko je pridrvelo do njega in ga ustavilo ni bilo več mogoče?

Po mnenju gospoda upravnika je spadala ta pustolovska zgodba v področje najbolj nenavadnih dogodkov in teh nazorov sem bil tudi jaz. Mislim, da je razgovor med nama že končan, ko mi gospod upravitelj poda poročilo policije iz Bostona, ki se je tikalo dogodka, ki so ga časopisi že isti večer razbomali.

Pomaknem se bliže k oknu in začnem preučevati spis z največjo radovednostjo.

Že nekaj dni vznemirja prebivalce ob morški obali neka čudna vodna pošast, ki se par kilometrov od obale premika po vodi s neverjetno brzino, ter že po kratkem času zgine na odprtem jezru. Radi silne brzine je tudi z najboljšimi daljnogledi težko natančno pregledati. Dolga mora biti ta pošast kakih 15 m, oblike vrtenaste, barve zelenkaste, da se prilično prilaga barvi morja in zaradi tega jo je še težje bolj natančno opazovati. Mali parniki so že poskušali, da jo izsledijo, pa vedno brez uspeha, po par minutah jim je izginila izpred oči.

Mornarji in ribiči so spočetka mislili, da gre za kakega velikega kila. Drugi spet, da je ta pošast zloglasna morska kača, ki se je pojavila iz velikih morskih globin.

Male ribiške ladije se sploh niso več upale na odprto morje, boječ se, da jih pošast ne napade. Enkrat jo je mala bojna križarka države Boston zasledovala, hoteli poslati za njo par topovskih krogel. Pa tudi ta poizkus se je izjalovil. Brž, ko se je križarka toliko približala, da bi mogla streljati, je pošast izginila.

(Nadaljevanje prihodnje.)

Radovedni gledalci so komaj imeli še čas, da so se ognili in si oteli življenje. Gost oblak je obkrožil vozilo, ki je drvelo z nezasičeno brzino in ga ni bilo mogoče niti pregledati, kakšno je. Nedvomno je voz drvel z brzi 240 km na uro.

Ko je izginil, je pustil za seboj dolg trak belega dima, kakor lokomotiva.

Očividno je bilo za avtomobil, katerega je gonil nenavaden stroj. Če sedanjo brzino zdrži samo eno uro, more doseči vozove, ki so pred njim vozili in na vsak način dospeti prvi na cilj.

Od vseh strani so se med gledalci, ki so stali ob cesti, zaslišali glasni kriki:

»To je oni voz, o katerem se je pred štirinajstimi dnevi toliko pisalo.«

Brez sumnje je torej bilo, da je to voz, ki ga oblast išče. Če je policija mislila, da se o njem nikdar več ne bo slišalo, se je seveda briznilo motila, kakor se to dogaja tudi po drugih državah, ne samo v Ameriki.

Ko se je prvi strah polegel, so pogumnejši pohiteli na telefon, da sporoče posamejnemu kontrolnim postajam, kaj se je zgodilo. Opozorili so na nevarnost, ki preti avtomobilom od neznanega vozača, ki drvi s svojim vozom kakor vihar.

In tako po radovednejši nestrpnosti pričakovali ta strašni avtomobil.

Se ni bilo enajst, ko se na cesti, na kateri se je začel dvigati gost oblak prahu, začuje neko oddaljeno gromenje. Ostro krizanje reže zrak in razločno je bilo videti, kako se obliščevo umika tej pošasti, ki ni ne xmanjšuje brzine. In vendar je bilo do Michiganskega jezera le še kakih 800 m. Pri taki brzini se mora voz brezpogojno

zaleteti naravnost v vodo. Ali je morda šofer izgubil oblast nad vozilom?

Ko je voz izginil za ovinkom ceste, ni bilo o njem nobenega sledu več.

Morska pošast vznemirja ljudi.

V času, ko so ameriški časopisi poročali o teh dogodkih, sem bil že mesec dni spet doma. Takoj po svoji vrnitvi sem se javil predstojniku; dobil ga nisem. Bil je na dopustu zaradi nekih družinskih zadev. Nedvomno pa je vedel za neuspeh mojega poslanstva. Razni časopisi v severni Karolini so do podrobnosti opisovali mojo turo na Orlovsko gnezdo v družbi z morgantownim mestnim načelnikom.

Dne 5. junija sem šele mogel stopiti pred gospoda upravnika policije. Čeprav je vedel za moj neuspeh, me je vendar prav ljubeznivo sprejel:

»Tu je torej siromak Stroke, ki mu ni uspelo...«

»Verjemite mi, gospod upravitelj, sem mu vpadel v besedo, da zelo občudujem svoj neuspeh.«

»No, radi tega Vam ni treba obupavati. V našem pokliu je že tako, da ne moremo vsakega podviga kronati s uspehom. Koliko brezvestnih zločincev se potepa po svetu, ki jih policija nikdar ne more prijeti.«

V tem oziru sem dal gospodu upravitelju prav. Saj je krasen primer take nemoči ravno to strašansko vozilo, ki dirja po ameriških cestah in postavlja v življenje nevarnost ljudi in živali. Mnogoštevilni policisti so bili na povelje oblasti že takoj prve dneve poslani za njim, da ga ulovijo, pa nobenemu se to ni posrečilo.

Tudi ni bilo nikomur znano, kaj je pravzaprav sedaj s tem vozilom. Ali je morda propadlo

Delavci imajo svojo šolo

Strokovna šola je delavstvu nujno potrebna zato, da bo delavstvo moglo voditi samega sebe. To, kar so drugi vedno samo označevali pa ne izpeljali, hoče sedanja uprava Delavske zbornice tudi uresničiti. Delavci naj vodi delavce, ker ga pač najbolj pozna in najbolj razume njegove težnje in težave. Najbolj bo ta s srcem delal za svoj stan, ker bo delal istočasno tudi zase. Da bo pa mogel za druge prav delati, se mora za tako delo usposobiti. Potrebna mu je stanovska izobrazba.

Vodstvo Delavske zbornice je lansko leto ustanovilo za naše delavce prvi letnik delavske strokovne šole. Odziv na razpis v to šolo je bil nad vse razveseljav. Delavci so pokazali, da so izobrazbe željni in da se zavedajo, kako velike važnosti je zanje strokovno organizacijsko izšolanje. Priglasilo se je nad 90 kandidatov in 27 najboljših je vodstvo izbralo ter jih v šolo sprejelo.

Prostori za šolo so bili v Vajeniškem domu. Prehrano pa so tečajniki imeli v javni kuhinji Delavske zbornice. Isto bo tudi to leto.

Udeleženci, ki so bili v šolo sprejeti, pa tudi vodstvo, ki je šolanje vodilo, je bilo s prvim tečajem izredno zadovoljno. Kar prekmalu sta potekla tista dva meseca teoretičnega šolanja. Učenci, predavatelji in vodstvo šole so se po končani učni dobi razšli s trdnim sklepom, da bodo vsak na svojem položaju nadaljevali delo za izobrazbo in za organizacijo delavskega stanu.

Delavska zbornica se je po uspelem prvem tečaju odločila, da s 15. januarjem prihodnjega leta otvori drugi tečaj strokovne šole. Po izkustvih lanskega leta bo glede na kratko dobo teoretičnega pouka čas izrabljen pred-

vsem za praktične predmete. Tako bodo posvečene:

1. Nравstvenosti v zasebnem in javnem življenju — tri ure na teden.
2. Narodno delavski vzgoji — dve uri na teden.
3. Delavsko-socialnim pokretom — dve uri na teden.
4. Narodnemu gospodarstvu s posebnim pogledom na Slovenijo in Jugoslavijo — dve uri na teden.
5. Delavskim socialnim ustanovam — dve uri na teden.
6. Občemu državnemu in delovnemu pravu — štiri ure na teden.
7. Glavnim in socialnim problemom Slovenije — dve uri na teden.
8. Vodstvu in borbam strokovnih organizacij — deset ur na teden.
9. Govorništvu — ena ura na teden.
10. Dopisništvu in knjigovodstvu — dve uri na teden.

Debatni in prosvetni sestanki se bodo vršili izven rednih tedenskih ur ob večerih po nekajkrat na teden.

Praktični del šole, v katerem bodo učenci pokazali, kaj so se v šoli naučili, bo trajal potem deset mesecev, torej do pričetka novega šolskega pouka. Praktični del je vodstvo šole razširilo od enega na deset mesecev, da se

tako ohrani povezanost med tečajniki in vodstvom šole in da teoretična naobrazba tečajnikov more bolj priti do veljave.

V tečaj se bodo sprejemali telesno in duševno zdravi delavci in nameščenci, ki se bodo posvetili in postali voditelji delavskega strokovnega gibanja. Prednost imajo oni, ki so že odslužili vojaško službo v stalnem kadru in ki so že ali še delujejo med delavstvom na strokovno organizacijskem polju.

Udeležencem tečaja pripada za čas trajanja šole v Ljubljani popolna oskrba, poleg tega pa se jim more na posebno prošnjo v upravičenih primerih podeliti še pomoč v gotovini. Pri njihovih delodajalcih bo Delavska zbornica poskrbevala, da jim odobrijo za čas bivanja v Ljubljani brezplačen dopust. Socialne dajatve jim plačuje Delavska zbornica. Tako se jim za čas odsotnosti od njihove redne zaposlitve varujejo vse pravice pri Okrožnem uradu.

Kandidati se morajo Delavski zbornici prijaviti najkasneje do 10. decembra 1940. Kandidati bodo dobili posebne pismene naloge, nato pa bodo pozvani v Ljubljano na ustni izpit. Stroške za pot za ta izpit jim zbornica pokrije.

Strokovna šola delavstva je zamisel Zveze združenih delavcev, naše katoliške delavske organizacije. Delavska zbornica jo je uvedla na njeno pobudo. Prepričani smo, da je za bodočnost slovenskega delavstva ta šola velik korak naprej.

Za socialno delo

Kapitalizem tvori pohlep po dobičku in neupoštevanje božjih postav v gospodarstvu, torej pomanjkanje ljubezni in pravičnosti. Reči bi mogli tudi: mamonizem in liberalizem.

Kdor govori o socialnem delu, mora vedeti, kako premagati pohlep po dobičku in brezobzirnost. Oglejmo si danes to stvar nekoliko natančneje.

Nekateri mislijo, da je dovolj, če kapitaliste sovražijo; ti se varajo, kajti krivci niso krivi ljudje, marveč duh, ki je v ljudeh. Zatorej moramo sovražiti tega duha, ljudi pa ne! Duh je kriv krivic, ljudje le v toliko, kolikor nočejo spremeniti duha. Zato je treba delati nad sanim seboj, treba je iztrebljati prejšnjega duha, duha sebičnosti in dobiti novega, duha ljubezni in pravičnosti.

Napačno je misliti, da bo revolucija, po kateri hrepenijo komunisti in ki jo stanovitno pripravljajo, čemu sicer zveza Sovjetov z Nemčijo, prinesla rešitev, kajti revolucije uničujejo, revolucije ne ustvarjajo. Revolucija lahko uniči kapitalizem, toda ona ne more ustvariti

druga gospodarskega reda. Gospodarstvo nam ustvarja delo, ki se ga pa komunisti boje.

So ljudje, stali med revnimi plastmi, ki mislijo, da bi bilo vse zlo odpravljeno, če bi dobiček delili. Ne tajimo, da bi bilo nekaj s tem narejenega, toda kljub temu bi s tem ne bilo kdo ve kaj narejenega. Vzemimo primer: podjetnik ima v tovarni 100 delavcev in ima 1000 din dobička na dan. Če bi ta dobiček razdelili na enake dele, bi ne dobil vsak niti deset dinarjev na dan; to je sicer nekaj, toda ni dovolj, da bi si s tem postavil hišo, kupil avtomobil, jedl po želji in obleke po najnovejši modi. Posamezniku se sicer zelo pozna dobiček, množici pa ne!

Pa so tudi ljudje, ki sanjajo o paradizu na zemlji. Tudi to je silna prevara, četudi se zdi, da mnogi komunisti sami verujejo v tak paradiz na zemlji. Za paradiz je treba marsikaj, kar na zemlji ni bilo tudi v časih, ko ni bilo kapitalizma in tudi ne bo, ko kapitalizma več ne bo. Saj vemo, da nobena oblika gospodarstva ni trajna, marveč se silno menjava.

NAZNANILA

n Pred tremi meseci je odšel od svojih staršev neznan kam Vinko Mesojevec iz Gmajne pri Raki. Star je 11 let. Odšel je od doma v cagasti obleki plave barve in bos. — Kdor bi kaj o njem vedel, se vljudno naproša, da o tem obvesti očeta Martina Mesojedca, Gmajna št. 8, p. Raka.

n Kmetje! Ne odlašajte s nakupom Koledarja Kmetke zveze! Sicer se vam lahko zgodi, da boste ostali brez tega prekoristnega kmetke gospodarskega priročnika! Tisti pa, ki ste naš letošnji koledar že kupili, pokažite ga svojim sosedom in znancem! Obenem pa jih opozorite, da imajo letos najbolj zadnjič priložnost, da si za mal denar preskrbite ogromno shrambo tabel in podatkov iz vseh kmetijsko-gospodarskih panog, kar jim bo lahko koristno služilo dolgo vrsto let. Zaradi priročne lepne oblike in trpežne vezave nosijo

kmetje ta koledar zmerom s seboj in jim služi tudi kot notež in denarnica. Kdor si ne more nabaviti koledarja pri domači Krajevni kmetki zvezi, kjer stane samo 10 din, ga lahko dobi za 12 din v vsaki knjigarni, ali pa naravnost pri Kmetki zvezi v Ljubljani, Tyrševa cesta 38. Za naročilo zadostuje dopisnica!

n Same 6 din vas velja, pa imate pravico do žrebanja, ki ga razpisuje »Družinska pratika« 1941. Če vam bo sreča mila, dobite knjig za sto dinarjev. Vrh tega pa imate v »Družinski pratiki« še obilo berila in lepih podob.

n Trgovina H. Nitman vam s obratno pošiljo pošte en izvod ali več »Družinske pratike« za leto 1941, ako je ne bi imeli v vaši domači prodajalni. Pišite samo dopisnico v Ljubljano, Kopitarjeva ulica št. 2. Pratiro s podobo sv. Družine imej vsaka naša hiša.

Drobne delavske

k Zele so se razveselili delavci, zaposleni pri tvrdki Wesien v Celju, da jim je podjetje zvišalo mezde za 2.50 din na uro. Najmanjši zaslužek znaša zdaj od 6.50 do 10 din na uro. Poleg tega pa je tvrdka Westen dala tudi draginske doklade za otroke.

k Od vsake družine vsaj en član. Zaradi pomanjkanja surovina bo tovarna Tivar v Vraždinu te dni odpustila okrog 600 delavcev in več uradnikov. V prvi vrsti bodo odpustili take, ki odpusta ne bodo prebudo utrpeli. Pazili bodo na to, da bo od vsake družine ostal v tovarni vsaj en član.

k Za izboljšanje položaja tobačnega delavstva vabče je napravila odločne korake Zveza združenih delavcev. Poleg povišanja plač zahtevajo tudi trinajsto plačo za vse delavstvo, stalno kot sezonsko.

k Stroški za življenje delavca samca so v letošnjem novembru narasli na več kot 1000 dinarjev. Lani v septembru so znašali nekako 900 dinarjev. Lahko si mislimo, s kakšnimi težavami se tak človek bori ako živi življenje pri današnji dragini, zlasti — če ima družino!

k V zelo neugodnih razmerah žive tobačni upokojenci in upokojenke.

k Mezde delavstva v mizarski stroki bodo, ker so izpolnjeni zakoniti predpogoji, urejene, če kaj posebnega vmes ne pride, s 1. decembrom 1940.

k Preprečevanje nočnega dela v pekarnah bo ostalo še nadalje v veljavi.

ZNIZALI SMO CENE
DA VKLJUB DRAGINI OMOBOČIMO NAKUP VSAKOMURI
PRED NAKUPOM ZAHTEVAJTE NASO PONUDBO!
OBRTNIKI TRGOVCI IZREDEN POPUST!

ŽIME

POHITITE DOKLER TRAJA ZALOGA
NEVESTAM SAMO PRAKTICNO DARILO!
„ŽIMA“, TYRŠEVA 37 LJUBLJANA

Cerkvena razdelitev Slovenije

V dravski banovini imamo priznanih pet verstev. Paglavina in vera slovenskega naroda je rimokatoliška. Ta se deli v dve škofiji s sedežema v Ljubljani in Mariboru. Ljubljanska knezoškofija ima 277 župnij, lavantinska pa 256 župnij, med njimi so 3 župnije iz sekavske škofije, 13 iz kriške škofije in 19 iz somboteljske škofije. Rimokatoličkov je 1.107.155 ali 98,76% vseh Slovencev, oziroma vseh prebivalcev dravske banovine. H grškokatoliški cerkvi spada samo 2 župniji, in sicer Drage in Radotovič v občini Radotovič v črnaletskem političnem okraju. Sedež škofije je za vso Jugoslavijo v Keževih v banovini Hrvatski. Vernikov je 2377 ali 0,21.

Pravoslavna cerkev ima pri nas 4 župnije, oz. parohije, in sicer v Bojancih, okraj Crnomelj, v Celju, Ljubljani in Mariboru. Pripadnikov ima 6745 ali 0,59%. Vse te župnije spadajo pod srbskopravoslavno metropolijo v Zagrebu. V Ljubljani pa je protoprezbiterat.

Starokatoliška cerkev ima 3 župnije, in sicer v Celju, Ljubljani in Mariboru. Starokatoliška župnija je v Zagrebu. Ima samo 102 vernika ali 0,01%.

Evangeljska cerkev. Sedež škofije je v Zagrebu. Seniorata sta v Mariboru in v Murski Soboti. Delita se v a) evangeljsko-evangeljsko s 13 župnjami in b) evangeljsko-reformirano s 1 župnijo v Motvarjevcih, v okraju Lendava. Prva ima 24.758 vernikov ali 2,16%, druga 959 ali 0,08%.

Islamska vera. To je razširjena večinoma v Ljubljani in ima 927 pripadnikov ali 0,06% Votitelj matice se imenuje imam džemata.

Zidovska vera ima dve župniji, oziroma rabinata, in sicer v Lendavi in Murski Soboti. Ima 820 pripadnikov ali 0,07%.

K ostalim verstvom pripada ali pa je brez vere 260 ali 0,03%. K ostalim krščanskim veroizpovedim pa pripada 186 ali 0,02% vernikov.

Turčija je pripravljena

Turški ministrski svet je sklenil proglasiti obsešno stanje v pokrajinah Carigrad, Kirkareli, Edirne, Tekirgarg, Canakale in Kocall. Obsešno stanje bo trajalo mesec dni.

Dne 22. novembra so nabili po carigradskih ulicah uredbo, s katero se objavlja obsešno stanje na vsem ozemlju med očinami in bolgarsko mejo, nadalje v določenem pasu na azijski strani obale Bosporja, Marmarskega morja in Dardanel. Tujcem je prestop tega ozemlja, ki prehaja pod popolno vojaško oblast, prepovedan. Civilni promet je omejen in je pod vojaškim nadzorstvom. Strogi predpisi veljajo za gibanje ljudstva v večernih in nočnih urah. Pomorski promet v očinah je pod stalnim vojaškim nadzorstvom. Vojaske oblasti trdijo, da so ukrepi začasnega značaja in bodo takoj ukinjeni, kakor hitro bo imela vlada prepričanje, da je nevarnost, ki grozi Turčiji zaradi grške vojne, minula. Koliko vojaštva ima Turčija med Carigradom in

bolgarsko mejo, ni znano, toda trmasto vzdržujejo mnenje, da ima tamkaj vsaj pol milijona vojakov.

Merodajni turški krogi so mnenja, da bo drugi teden za evropski jugovzhod, zlasti pa za Turčijo usodepolnega pomena. Obisk državnikov iz južne Evrope v Nemčiji spremljajo turški uradni krogi z največjo pozornostjo. List »Islam« piše: Turčija je pripravljena in odločena, da se bori z vsemi svojimi silami. List dalje piše: Mi pozorno zasledujemo razvoj dogodkov in upamo, da bolgarski kralj Boris ne bo storil napake, ki bi Bolgarijo vrgla v vojno.

NAZNANILA

n Škofijsko vodstvo Marijinih družb v Ljubljani je izdalo krasno veliko sliko brezjanske Matere božje. Izdelala jo je Jugoslovanska tiskarna. Slika velja 40 dinarjev. Marijine družbe naj se potrudijo, da sliko čim bolj razširijo. Kdor si jo želi nabaviti, naj se oglasi pri domačem gosposdu župniku. Če kdo hoče naročiti posebej, naj piše na pisarno Marijinih družb, Ljubljana, Strelška 12. V tem primeru plača še posebej poštnino (10 din). Slika tople priporočamo.

Za Miklavža in Božič po dosednji navadi ne sme manjkati med darili naše pratike s podobno sv. Družine. »Družinska pratika«, ki jo zopet letos krasi 16 strani lepih slik v bakrotisku, je v prodaji v vseh knjigarnah in boljših trgovinah. Če je pa v kakem kraju ne bi imeli, pišite v Ljubljano Jugoslovani, knjigarni ali Prodajalni Ničman in takoj Vam bodo postregli.

Najcenejši ljudski koledar je in ostane še vedno naša »Družinska pratika«. Za mali izdatek 6 din dobite poleg koledarskega dela še celo vrsto poučnih in zabavnih sestavkov, vrhutega pa še celo polno izbranih slik v bakrotisku. Tudi ugankarij pridejo na svoj račun in smejo upati na eno izmed razpisanih nagrad.

Pri prehlajenju pomaga čaj. Ni pa vseeno, kakšen čaj pijete, posebno, ako ta še kvarno deluje na živce. Zaradi tega pijte samo čaj znamke »Emonac«, ki je pravi evolični čaj izredno aromatičnega okusa in visoke hranilne vrednosti, pri vsem tem pa ne razburja živcev kot drugi dragi inozemski čaji. »Emonac« čaj vsebuje krepilne vitamine in je torej dober in zdrav narodna pijača. Z dodatkom limone, ruma, žganja ali mleka Vam nudi užitek prav posebne vrste. Toda samo pravi »Emonac« evolični čaj v originalnih paketih izdelava Mr. Babovec v Ljubljani. Dobi se povsod.

Radio Ljubljana

Četrtek, 28. novembra: 7 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Plošče. 12 Plošče. 12.30 Poročila, objave. 13 Napovedi. 13.02 Kmečki trio. 14 Poročila. 18 Radijski orkester. 18.40 Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19 Napovedi, poročila, objave. 19.25 Nacionalna ura. 19.40 Plošče. 20 Pevski zbor »Krakovo-Trnovo«. 20.45 Plošče. 22 Napovedi, poročila. 22.15 Radijski orkester.

Petek, 29. novembra: 7 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Plošče. 11 Šolska ura: 1. december. — Razgovor dveh učencev bežigradske poskusne šole. 12 Plošče. 12.30 Poročila, objave. 13 Napovedi. 13.02 Darski orkester. 14 Poročila. 14.10 Tedenski pregled Tujskoprometne zveze: Smuk v Bohinju. 18 Ženska ura: Mati pripravlja igračke (Emi Oražem). 18.20 Plošče. 18.40 Francoščina (dr. Stan-ko Leben). 19. Napovedi, poročila, objave. 19.25 Nacionalna ura. 19.40 Plošče. 20 Klavirski koncert. 20.45 Darski orkester. 22 Napovedi, poročila. 22.15 Plošče.

Sobota, 30. novembra: 7 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Plošče. 12 Plošče. 12.30 Poročila, objave. 13 Napovedi. 13.02 Plošče. 14 Poročila. 17 Otroška ura. 17.30 Plošče. 17.50 Pregled sporeda. 18 Radijski orkester. 18.40 Pogovori s poslušalci. 19 Napovedi, poročila, objave. 19.25 Nacionalna ura. 19.40 Plošče. 20 Zunanje politični pregled (dr. Al. Kuhar). 20.30 Od Rajhenburga do Podsedre. — Rokopis: Davorin Petančič. Izvajajo domačini. 22 Napovedi, poročila. 22.15 Radijski orkester.

Dobro domačo pljačo brez dodatka pravega sad-
jevca napravite z

JABLINOM

Zavoj din 30.—, poštino zaračunamo posebej.
Pošiljamo samo proti povzetju!

Drogerija Emona - Iv. Kanc

Ljubljana - Nebotičnik

Nedelja, 1. dec.: 8 Jutranji pozdrav. 8.15 Kvintet pihal. 9 Napovedi, poročila. 9.15 Plošče. 9.45 Verski govor (p. Kazimir Zakrajšek). 10 Prenos cerkvene glasbe iz stolice. 11 Tamburaški septet. 11.45 Klavirski koncert. 12.30 Objave. 13 Napovedi. 13.02 Radijski komorni zbor in Radijski orkester. 13.30 Zgodovina ZFO (dr. Karel Capuder). 17 Kmetijska ura: Organizacija mlekarstva (inž. Erpič Jože). 17.30 Pevski zbor »Slavec«. 18.15 Plošče. 19 Napovedi, poročila. 19.30 Slovenska ura. 20.15 Prenos. 22 Napovedi, poročila. 22.15 Plošče.

Ponedeljek, 2. dec.: 7 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Plošče. 12 Plošče. 12.30 Poročila, objave. 13 Napovedi. 13.02 Radijski orkester. 14 Poročila. 18 Duševno zdravstvo (dr. Anton Breclj). 18.20 Plošče. 18.40 Mesečni slovestveni pregled (prof. Fr. Vodnik). 19 Napovedi in poročila. 19.25 Nacionalna ura. 19.50 Ispodmurnosti (Fr. Lipah). 20 Prešernova proslava (ob 140 letnici rojstva). 21.30 Plošče. 22 Napovedi in poročila. 22.15 Radijski orkester.

**Gnojilna črpalka
brzoparilniki
štedilniki**

GAMA

novi modeli, višek dovršenosti, odlični v rabi,
10-letna garancija, najnižje cene, izdeluje
Podržaj Ciril, Ig 147 pri Ljubljani

Kmetijel

Vaša stanovska organizacija je

Kmečka zveza!

Ne žudi se prijatelj, moja ženka je zelo is-
najdljiva. Navadila me je po rokah hoditi, da ji
ob deževnem vremenu ne pomagam poda.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat 5 din. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebitine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov, oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe. Pritožbina za male oglase se plačuje v naprej.

Fige in brinje

dobite zopet pri trvdki
Fren Fogačnik, Ljubljana,
Tyrševa c. 33.
Javna skladišča.

1800 kg korenja

in 200 kg kolerabe —
proda Beslaj Franc,
Preška 26, p. Medvode

Moške obleke

perilo in vaa oblačila
po prisanano niskih
cenah si nabavite pri
Preskerju — Sv. Petra
cesta 14 — Ljubljana.

Suhe fige

za žganjekuho v za-
logi. J. Orašem, Mo-
sta.

Lepo posestvo

hiša s gospodarskim
poslopjem, 13 ha zem-
lje, 7 živine, več pra-
sičev, s vsemi priti-
klitami, posejanimi
ujivami, ob banovin-
ski cesti, bo prodano
na prostovoljni sodni
javni dražbi 17. de-
cembra t. l. ob 9 na
liču mesta štev. 1 na
Gorič. Natančneje se
leže na št. 3 na Go-
rič pri Moravčah.

Čevljarški stroj

»Singer«, šivalni, re-
fren, dobro ohranjen,
napredaj za 2800 din.
Domale, Studlanska
štev. 1.

Hlapec in dekle

za kmečka dela spre-
jem za božič. Vodni-
kova 193, Ljubljana.

Par trpežnih konj

po 6 let starih, pro-
dam. V okolici Ljub-
ljane. Naslov v upravi
»Domoljuba« pod štev.
17884.

Suhe gobe

kupuje trgovina »Pri
Miklavžu« pod leme-
natom.

Brinje in fige

za žganjekuho ima na
zalogi trvdka — Ivan
Jelačin, Ljubljana —
Askerčeva cesta 1 —
telefon 26-07.

Mlado kravo

s teletom prodam. —
Sadinjavas 8, p. Do-
brunje.

Lepo težko kravo

s teletom prodam. —
Čebašek, Podreča 20,
p. Smlednik.

Hlapec h konjem

sprejem. Juvan Fr.,
Srednje Gameljne.

Kozolec-dvojnik

dobro ohranjen — 1
stanov — napredaj.
Kari Cimperšek, Sey-
nica.

Gepelj, slomoznica

oboja v dobrom stan-
ju, prodam. Koželj
Josip, Ilvoka p. Kra-
nju.

Hlapec h konjem

sprejem. — Jaro —
Ljubljana 7, Vodni-
kova 99, Zg. hiša.

Vodni mlin

vzajem v najem ali
pa grem samo mlet.
Nastop takoj ali s no-
vim letom. Naslov v
upravi »Domoljuba«
pod št. 18087.

Pozor!

Več prvovrstnih stal-
nih strojev različnih
znamk, novih in rab-
ljenih, je poceni na-
prodaj pri »Promete-
v Ljubljani, nasproti
Križanske cerkve. —
Tudi ob nedeljah do-
poldne na ogled.

Kamnoseškega

pomočnika — brusarja
za marmor in granit.
Sprejme Kunovar Fr.,
kamnosok, Ljubljana,
Sv. Križ.

Brzoparilnik

kupim. — Jože Knez,
Vižmarje.

Gepelj napredaj

še v dobrem stanju.
Polize se pri Jenko,
Straža pri Novem me-
stu.

Čreslo

ježice in vse vrste
surove kože — kupuje
stalno usnjarna — J.
Lavrč, št. Vid pri
Stični.

Ovčje volno

čisto oprano, stalno
kupi v vsaki koli-
čini. Ponudite: Grši-
na, Ljubljana, Celov-
ska cesta 44.

Rabljeno slomoznico

lahko tudi s slomije-
nim ali manjkajočim
delom — kupi Tomislav
A., Verd, p. Vrhnika.

Krojaškega vajenca

brez oskrbe sprejem
takoj. Tomislav, Slom-
škova 8, Ljubljana.

Dekle in fanta

za vaa kmečka dela s
sprejem o božiču. —
Ljubljana VII., Vod-
nikova 80.

Dva hlapca

majšega in starejše-
ga, sprejem za vaa
kmečka dela. Naslov
v upravi »Domoljuba«
pod št. 18128.

Oddam v najem

srednje posestvo — v
ravni: redi se lahko
troje živine in 2 pra-
siča. Prevzel bi go-
spodarja v oskrbo. —
Naslov v upravi »Do-
moljuba« pod št. 18127.

Izgubljena je bila

vozna gumasta plahta
na cesti od Taena —
skolj Vodice do Cer-
kve. Pošten najditelj
je naprošen, da jo od-
da ali obvesti proti
nagradi Franca Ga-
spirca, Dvorje — p.
Cerkije, Gorenjsko.

Služkinjo

vajeno vseh kmečkih
del, sprejem takoj.
Studen Ignacij, Obr-
je št. 9, p. Moste pri
Ljubljani.

Rdeči milijonarji. Kakor poročajo iz Rige, je
sedaj v Sovjetski Rusiji na podlagi uradnih po-
datkov precej bogatašev, ki imajo več kakor en
milijon rubljev premoženja ter morajo od tega
bogatstva plačevati še poseben davek. V davčnem
seznamu sovjetskih milijonarjev so med drugimi
tudi tale imena: Morozov, iznajditelj na vojaško-
tehničnem področju, letalski graditelj profesor
Tupolev, kemik Goldenstein, pisatelj Iija Ehren-
burg, Leninova vdova itd. Ti rdeči velekapitalisti
imajo svoje avtomobile, svoje vile ter celo svoja
letala. Po večini so ožji prijatelji vsemogočnega
Stalina.

Gospodinja, žene in dekleta,

Vaš list je

„Kmečka žena“!

Pišite po eno brez-
plačno številko, v
kateri bo neko po-
sebno razveseljivo
pismo za Vas!

Uprava Maribor,
Koroška cesta 5.

Redini prašek

»REDIN« za prašiče. —

Vaak kmetovalci lahko
bitro in z malimi stroški
zredijo svoje prašiče. Zedo-
stuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter slabo 1 zav. 8 din,
po pošti 19 din, 3 zav. po pošti 35 din, 4 zav. po
pošti 43 din. — Mnogo zabavnih pisem.
Pazite: pravi Redin se dobi samo z poročno aliho.
Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Zidovska ul. 1.
Na deželi pa zahtevajte Redin pri Vašem trgovcu
ali zadrugi; ker si prihranite poštnino.

Posnemalniki

pinje ter vse potrebno za mlekarkstvo

kakor tudi šivalni stroji
se dobijo najugodnejše pri

Ing. L. Temkin

ZAGREB

pošta 1, pret. 455

Sprejemmo zastopnike

Fige za žganjekuho

dobite po ugodni ceni pri trvdki

Ant. Krisper Coloniale

LJUBLJANA, Tyrševa cesta 31

»Tako anani se mi zdijo Nekje sem Vas že

videl.«

»Tudi meni se zdi, da sva se že nekje videla.«

»Seveda; srečala sva se na Eifflovm stolpu!

Vi ste ali dol, jaz pa gor...«

V vsako hišo Domoljuba!

Ali se bole-
te svojega

revmatizma, protina osvoboditi?

Trganje in zbadanje po udih in sklepih, otekli udje, skrivljene roke in noge, trganje,
zbadanje in štipanje po raznih delih telesa, pa tudi slabost oči so čisto posledica revmatizma
in bolečin v kosteh, katere je treba odpraviti, ker se sicer bolečine še stopnjujejo.

Nudim Vam

zdravilno, sečno kislino razkrajajočo, izmeno
suovi in izločevanje, pospešujočo
DOMAČE ZDRAVLJENJE S PIJAČO,
ki se na umeten način povsem naravno sestavlja
iz nekoga blagodejnega zdravilnega vrelca, ki ga
je dobrotljiva mati narava darovala bolnim ljudem.

Pišite mi takoj in dobili boste iz mojih v vseh državah obstoječih skladišč povsem
nastoj in franke poštno razpravo. Sami se boste uverili o neškodljivosti tega sredstva
in njegovem naglem delovanju. — Poštno zbiralno mesto:

PANNONIA-APOTHEKE, BUDAPEST 72

Pestfach 83, Abt. H. 284.

»Domoljuba« stane 30 din za celo leto, za tuzemstvo 60 din. — Doplate in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnico, inserate
in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 48-94. Izdajatelj
dr. Gregorij Pečjak. — Uredniki: Jože Košček. — Za jugoslovansko tiskarno: Jože Kramarič.